Ի ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5147 4/17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1903 ՇԱԲԱԹ 18 ՇԵՎՎԱԼ 1320 Ի ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5147

درعلیه‌ده غلطه‌ده ❀ آره‌ولك ❀ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրն.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ ԲԱՐՁՐ. ՖԷՐԻՏ ՓԱՇԱ

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՔԱՆԻ ՄԸ ԹՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ

«Օխտը բախ»ին օրը անցաւ,—ինչպէս մեր ռամիկները կ'անուանեն Կաղանդը: Վաղը Խթում է, միւս օր Ծնունդ, երկու առիթներ՝ զորս մերինները չեն փախցներ բնաւ, քիչ մը օղի ճնկելու համար: Մեր մէջ, տօնական օրերը, ինչպէս նաեւ ո՛ եւ է հանդիսական առիթ,— զոր օրինակ հարսնիք, մկրտութիւն եւ կամ յուղարկաւորութիւն, — օղիի սպառման պատճառներ կը դառնան ընդհանրապէս: Տարիներէ ի վեր աս ասանկ եղած է, եւ ոչ մէկ բան մեզ կը վստահեցնէ թէ վաղը միւս օր տարբեր բան մը պիտի ըլլայ:

Տուներ կան՝ որոնց մէջ Կաղանդ օրով գոնէ խօթը գաւաթ չճնկելը տեսակ մը մահացու մեղք կը նկատուի: Նոյնը նաեւ Ծնունդին եւ Զատկին: Ընտանիքի հայրեր իրենց տան պէտքերը հոգացած ատեննին, ամէնէն առաջ օղիին շիշը լեցուն տեսնել կ'ուզեն, ամէնէն աւելի օղիին շիշին համար հոգածութիւն ցոյց կու տան: Մերիններէն շատեր՝ յաճախ ապրուստի ամէնէն պատուական պէտքերուն վրայ այնչափ գաղափար չունին, որչափ որ ունին օղիի եւ գինիին ելեւէջներուն նկատմամբ: Գիտեն թէ ո՛ր տեսակն է նախընտրելին, թէ տարուան ո՛ր ամիսներուն մէջ, եւ թէ ինչպէս կարելի է քիչ շատ աժան ձեռք բերել զայն: Միսի գինին յաջորդական անկումներուն եւ բարձրացումներուն հետամուտ չեղող ընտանիքի հայրեր ունինք, որոնք մասնագէտի մը պէս կրնան ձեզի ըսել թէ օղիին գինը ի՛նչ աստիճանական փոփոխութեանց կ'ենթարկուի, եւ կամ տարուան սկիզբէն կրնան գուշակել թէ օղիի արտադրութիւնը ի՛նչ համեմատութիւններ պիտի ստանայ:

Եւ չկայ հանդիսական առիթ մը՝ զորս այդ մարդիկը փախցնել ուզեն՝ օղիի մէջ չլողալու համար: Բոլոր տաղաւարները օղիով միայն կը տօնուին շատ մը ընտանիքներու մէջ: Տունը հարսնի՞ք կայ. օղին անպակաս պէտք է ըլլայ: Տունը ծնո՞ւնդ կայ. օղին միշտ նախապատուութիւն պէտք է ստանայ: Եւ ամէնէն աւելի յուղարկաւորութիւններն են որոնք օղիի սպառման գլխաւոր առիթները կը դառնան:

Վաղը Խթում, միւս օր Ծնունդ, միեւնոյն բանը պիտի ըլլայ անշուշտ: Այդ նկատումով է որ կը փորձուիմ ընդհանուրին ուշադրութեան ներկայացնել շահեկան վիճակագրութիւն մը զոր ֆրանսական հանդէս մը հրատարակած էր այս վերջերս, եւ որ մասնաւոր այժմէութիւն մը կը ստանայ մանաւանդ հիմայ՝ ուր բոլոր եւրոպական ազգերը միջոցներ ձեռք կ'առնեն ալքոլամոլութեան աւերիչ ընթացքը կասեցնելու համար: Եւ կարծեմ պէտք չկայ յիշեցնելու թէ այդ մասին ամէնէն գեղեցիկ արդիւնքը առաջ եկաւ Վեհ. Սուլթանին այն հանրօգուտ Իրատէով՝ որ Իսլամներուն համար բացարձակապէս կ'արգիլէ ոգելից ըմպելիներու գործածութիւնը:

⁂

Վիճակագրութիւնը զոր պիտի ներկայացնեմ, մի՛ միայն Ֆրանսայի կը պատկանի թէեւ, բայց այն հետեւութիւնները զորս ամէն մարդ պիտի հանէր անոր մէջ արձանագրուած թուանշաններէն, կրնան պատշաճիլ ո՛ եւ է երկրի: Չարիք մըն է ատիկա՝ որ ամէն տեղ միեւնոյն աւերը կը գործէ, որ ամէն տեղ միեւնոյն անհուելի արդիւնքը առաջ կը բերէ այլ եւ այլ համեմատութիւններով:

Վիճակագիրը՝ որ պաշտօնական աղբիւրներէ միայն օգտուած է իր քննութեան միջոցին, ամէնէն առաջ դիտել կու տայ թէ Ֆրանսայի մէջ ալ, ալքոլի սպառման համեմատութեամբ աւելցած է նաեւ գինետուններու թիւը, ինչ որ շատ բնական է արդէն: 1850ին, 281,847 գինետուն կար եղեր Ֆրանսայի մէջ, մինչդեռ այսօր 600,000է աւելի են: Այդ գինետունները եօթանասուն տարուան ընթացքին մէջ հետեւեալ համեմատութեամբ նպաստած են ալքոլի սպառման.—

1830ին՝	300,000	հէքտոլիտր.
1848 »	600,000	»
1880 »	1,313,000	»
1900 »	1,850,315	»

Այդ թուանշանները բաղդատելով Ֆրանսայի բնակիչներուն հետ, ալքոլի սպառումը մարդ գլուխ հետեւեալ համեմատութիւնը կը ստանայ.—

1830ին	2	լիտր	24
1848 »	4	»	4
1880 »	8	»	—
1900 »	14	»	—

Ասիկա միջին թիւ մըն է անշուշտ. կան անանկ նահանգներ՝ որոնց մէջ այդ թիւը շա՛տ աւելի մեծ համեմատութեան մը կը հասնի, ինչպէս Ուազի, Սոմի, Ստորին-Սէնի եւ Ռուանի մէջ, որոնք մեծ քանակութեամբ օղի կ'արտադրեն: Այսպէս, օղիի սպառումը Ուազի մէջ մարդ գլուխ 17 լիտրի կը հասնի, Սոմի մէջ՝ 19 լիտրի, եւ Ստորին-Սէնի մէջ ալ 27 լիտրի: Իսկ Ռուանի մէջ՝ ուր ալքոլամոլութիւնը շա՛տ աւելի տարածուած է, տարեկան 5,500,000 լիտր ալքոլ կը սպառի, ինչ որ, բնակիչներու թիւին հետ բաղդատելով՝ մարդ գլուխ տարեկան 47 լիտրի սպառում մը կ'ենթադրէ, տղաքն ալ միասին հաշուելով:

Նոյն համեմատութիւններով աւելցած է նաեւ սպառումը ապսէնթին՝ որ ոգելից ըմպելիներու ամէնէն վտանգաւորը կրնայ նկատուիլ: Մինչեւ 1885՝ Ֆրանսայի մէջ 57,732 հէքտոլիտր ապսէնթ կը սպառի եղեր: Եօթը տարի վերջ, 1892ին՝ այդ թիւը բարձրացեր է 129,678ի, եւ անկէ ի վեր ալ կ'աւելնայ եղեր հսկայի քայլերով:

Պէտք չէ մոռնալ թէ ալքոլին պատճառած վնասները միմիայն ֆիզիքական չեն. Նիւթական վնասն ալ մեծ է, նոյն իսկ կործանարար: Ընդհանուր Ֆրանսայի մէջ, ոգելից ըմպելիներու սպառումը մէկ միլիառ երկու հարիւր միլիոն ֆր. կը նստի ժողովուրդին ու կառավարութեան՝ որ ստիպուած է պաշտպանել արբեցութեան պատճառաւ յիմարացած անձերը: Այդ գումարէն գլխաւորաբար աղքատ դասակարգերը կը վճարեն՝ որովհետեւ արբեցութիւնը ամէնէն աւելի անո՛նց մէջ տարածուած է: Օրինակ մը տալու համար առնենք միմիայն Ամիէնս քաղաքը՝ ուր ամէն օր 80,000 գաւաթ օղի կը սպառին: Այդ 80,000 գաւաթ օղիին համար ժողովուրդը ամէն օր կը վճարէ 4000 ֆր., գումար մը՝ որուն շնորհիւ պիտի կրնար օրական 3,500 քիլօ թարմ ու առողջարար միս եւ 11,121 քիլօ հաց գնել: Գէշը հոն է որ Ֆրանսայի մէջ պատրաստուած ալքոլը ամբողջովին արուեստական է, այսինքն կարգ մը քիմիական բաղադրութիւններով շինուած, ինչ որ կրկնապէս վնաս կը պատճառէ մարդկային կազմուածքին:

Անցնինք ալքոլին երեսէն առաջ եկած վնասներու: Ատոնց մէջ գլխաւոր տեղը կը բռնէ յիմարութիւնը եւ ֆրանսական հանդէսին հրատարակած վիճակագրութիւնը ցոյց կու տայ թէ 1838էն ի վեր՝ ալքոլամոլութեան պատճառաւ յիմարացած անձերուն թիւը զգալապէս աւելցած է, ինչպէս կը տեսնուի արդէն հետեւեալ թուանշաններէն.— 1838, կառավարութեան կողմէ պաշտպանուած յիմարներէն հարիւրին 7ը արբեցութեան պտուղներ եղած են: 1867ին՝ այդ թիւը հասած է հարիւրին 14ի, եւ 1900ին ալ՝ հարիւրին 17ի:

Նոյն համեմատութեամբ աւելցած է նաեւ արբեցութեան պատճառաւ անձնասպան եղող անձերու թիւը: —1868ին՝ հարիւր անձնասպաններու վեցը ալքոլամոլութեան պատճառաւ վերջ տուած են իրենց կեանքին: 1867ին՝ այդ թիւը հասած է հարիւրին 12ի, եւ 1900ին ալ՝ հարիւրին 15ի:

Պէտք չէ մոռնալ որ ասոնք միջին թիւեր են՝ ընդհանուր բնակչութեան համեմատութեամբ արձանագրուած: Նահանգներ կան՝ որոնց մէջ ալքոլամոլութեան պատճառաւ յիմարացած անձերու թիւը հարիւրին 50ի կը հասնի, եւ նոյն պատճառաւ անձնասպան եղողներու թիւն ալ՝ հարիւրին 40ի: Ֆրանսա՝ 1835ին 10,000 յիմար միայն կը պատսպարէ եղեր, մինչդեռ այսօր 70,000 հատ կը պատսպարէ:

Ուրիշ վնասներ.—

Մի՛ միայն Բարիզի մէջ՝ 1830ին 226 անձեր արկածի զոհ գացած են գինով վիճակի մէջ: Վերջին վիճակագրութիւնները՝ որոնք 1900ին պատրաստուած են, ցոյց կու տան թէ այդ թիւը 538ի հասած է:

Միեւնոյնը նաեւ ոճիրներուն համար՝ որոնք գրեթէ ամբողջովին ալքոլամոլութեան արդիւնքներ են: 1872ին՝ Ֆրանսայի մէջ 26,000 ոճիրներ եւ կամ ծանր յանցանքներ գործուած են: Այդ թիւը 1883ին հասած է 82,000ի, 1899ին՝ 138 հազարի, եւ 1900ին ալ՝ 167,000ի:

Այս խնդրին այնքա՛ն պերճախօս թուանշաններուն աւելորդ պիտի ըլլար ո՛ եւ է խորհրդածութիւն կցել: Այդ պատճառաւ կը թողում որ ամէն մարդ իր ուզած կերպով մտածէ անոնց վրայ: Կրկնեմ անգամ մըն ալ թէ վերոյիշեալ վիճակագրութիւնը՝ հակառակ միմիայն Ֆրանսայի պատկանելուն, կրնայ ամէն երկրի պատշաճիլ: Խնդիրը պարզ համեմատական տարբերութեանց վրայ է միայն: Անկէ անդին, ինչ ո՛ր իբր չարիք. իբր աւեր, իբր թշուառութիւն, իբր կործանում առաջ կու գայ ալքոլէն, միեւնոյնն է ամէն տեղ: Ի՞նչ պէտք՝ աւելի բացատրութեան:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿԻՆ ՄԷՋ

Եթէ հինցած ու անլուծելի մնացած խնդիր մը կայ, այն ալ հեղուկ մարմիններու գոյութիւնն է ստամոքսին մէջ: Գաւաթ մը ջուր այնպէս կ'անցնի ստամոքսէն, ինչպէս նամակ մը՝ նամակատունէն: Ասիկա յաճախ կրկնուած է: Ջուրը ստամոքսին մէջ մտնելուն պէս՝ դուրս կ'ելլէ անկէ: Այս իրողութեան համոզուելու համար՝ կը բաւէ կռնակի վրայ պառկիլ եւ աջ ու ձախ դառնալ, ջուր խմելէ յետոյ. իսկոյն պիտի լսէք որ ջուրը ստամոքսէն կը տեղափոխուի: Հետեւաբար՝ քիչ մը ատեն կը մնայ հոն: Բայց այս քիչ մը ատենին շուրջը բացուած է վիճաբանութիւնը: Այդ մասին կարծիքները կը տարբերին իրարմէ: Անշուշտ, ուղիղ չէ տեքթ. Լարժէրի հետ կարծել թէ հեղուկները սիրտէն կ'անցնին ստամոքսին վարի ծայրը, առանց խառնուելու ստամոքսային խառոյին մէջ գտնուող սնունդներուն. բայց քանի՛ վայրկեանէն ստամոքսէն դուրս կ'ելլէ կուլ տրուած հեղուկը. ոչ ոք որոշ բան մը գիտէր այդ այդ մասին: Տօքթ Լօվէն, կարելի եղածին չափ աւելի մօտենալու համար ճշմարտութեան, միջոց մը գտած է խնդրին մէջէն ելլելու համար, որ կնճռոտ գործողութեան մը չի կարօտիր: Այդ բժիշկը փորձեր կատարած է շուներու վրայ եւ արդիւնքները հաղորդած է կենսաբանական Ընկերութեան:

Շունը մարդ չէ, բայց անոր բարեկամն է վերջապէս. այս պատճառաւ՝ հաւանական է որ շատ չխաբէ մեզ:

Փորձարկու բժիշկը գործի ենթարկեց 24 ժամէ ի վեր ծոմ եղող շուներ. անոնց խմցնել տուաւ որոշեալ քանակութեամբ ջուր. յետոյ մեռցուց զանոնք՝ քլորոֆորմ ներարկելով անոնց սրտին մէջ: Անոնց մահէն անմիջապէս յետոյ, ստամոքսի վարի եւ վերի բերանը, այսինքն ելքի ու մուտքի դուռները կապեց, եւ ի վերջոյ կշռեց ստամոքսին մէջ մնացած ջուրը:

Այս փորձերէն երեւան ելաւ թէ առաջին տասներկու վայրկեաններուն մէջ՝ ջուրը դուրս չէր ելած ստամոքսի ստորնածակէն. տասնհինգերորդ վայրկեանէն սկսեալ կը կատարուի ջուրին տեղափոխութիւնը եւ երեսներորդ վայրկեանին կ'աւարտի:

Հետեւաբար, եթէ մեր ստամոքսը շունին ստամոքսին պէս կը գործէ, կրնանք եզրակացնել թէ մեր խմած ջուրը մէկ քառորդ ժամու չափ կը մնայ մեր ստամոքսին մէջ եւ թէ կէս ժամէն՝ ամէն ինչ կ'երթայ աղիքին մէջ:

⁂

Երիզորդ (ténia) ունեցողները լաւ կ'ընեն, եթէ կարդան այս տողերը, որոնց ստուգութիւնը կրնայ միայն երաշխաւորել փորձը կատարող բժիշկը, քանի որ ամէնուն գործը չէ ընել այդ փորձը: Ամէն ժամանակի մէջ, տասնըեօթներորդ դարէն սկսեալ, անագը, ուրկէ այսօր կը շինեն այնքան գեղեցիկ անօթներ եւ ուրիշ առարկաներ, երիզորդը բուժող դեղ մը նկատուած էր: Այժմ դեղագիրքին մէջ այդ դեղը գոյութիւն չունի ալ եւս: Մէկ քանի տարի առաջ գերման բժիշկի մը՝ Պ. Տոմի կողմէ կատարուած քննութեանց նայելով, եւ բժիշկի մը նորագոյն փորձերուն համաձայն, մետաղական անագը փոշիի ձեւով երբ կուլ տրուի, երիզորդները կ'արտաքսէ իրենց գլուխներուն հետ մէկտեղ, առանց թունաւորման երեւոյթներ առաջ բերելու: Այս պատճառաւ՝ անագը շատ առաւելութիւններ ունի երիզորդան համար գործածուած միւս դեղերէն, ինչպէս պտերը, նռնենիին կեղեւը եւ փորոտաջինջը:

Ռուս բժիշկը կը յանձնարարէ սապէս գործածել անագի փոշին: Երկու օր աղային մաքրողականներ պէտք է առնէ հիւանդը եւ շատ ժուժկալ կերպով սնանելու է, արգանակ, ապուր, հաւկիթ եւ քիչ քանակութեամբ հաց ուտելով: Երրորդ օրը, առտուն, անօթի փորանց, իրարմէ մէկ քառորդ ժամանակամիջոցով, հիւանդին տալու է հինգ նշխար՝ իւրաքանչիւրը 0.60 կրամ անագի պարունակութեամբ, տարրալուծապէս զտուած: Անագի փոշիով լեցուած վերջին նշխարին կուլ տրուելէն յետոյ, պէտք է հիւանդին տալ հնդիկ իւղ կամ սինամէքի: Քանի մը ժամուան մէջ՝ երիզորդը կ'արտաքսուի իր գլուխին հետ մէկտեղ:

Ռուս բժիշկը մինչեւ հիմա դարմանած է 38 հիւանդներ, որոնք երիզորդ ունէին: Ասոնցմէ 22ը առաջին անգամէն իսկ աղէկցան: Հիւանդներէն 7ը միայն երկրորդ դարմանումի մը պէտք ունեցան: Ուրիշ 7 հիւանդներ ալ երրորդ դարմանումի մը ենթարկուեցան: Զորս հոգի ալ անյայտացան առաջին ապարդիւն փորձէ մը յետոյ: Վերջապէս 38 հիւանդներու վրայ 34ը բուժուեցան, ինչ որ շատ գոհացուցիչ արդիւնք մը պէտք է նկատել:

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Պատրիարքարանի Տուրքին օրէնքը.— Տասնոցներու արդիւնքը.— Եկեղեցասիրացի գնահատումը.—«Քիչը» գործնական:

ՈՒՐՖԱ, 21 Դեկտ.

Հանրածանօթ իրողութիւն մըն է թէ մեր ժողովուրդը՝ Պոլսէն սկսած մեծ մասամբ՝ ի՛նչ աստիճան զանցառու կը գտնուի Պատրիարքարանի կանոնական տուրքը վճարելու մասին, որով ուր ուրեք նիւթական տագնապներէ զերծ չեն Պատրիարքարան կամ Առաջնորդարան: Այս զանցառութիւնը՝ կարծես մնայուն հիւանդութեան մը պէս անեղծօրէն պլչկուած է մեր բարքերուն, որոնք գոնէ Բողոքականներու ունեցածին պէս հոգեւոր անունով տուրքի մը գաղափարին հետ ալ հաշտուած չեն: Նկատելով Պատրիարքարանի կանոնական տուրքին վճարման կամ գանձման անգործնական վիճակը, կ'արժէր շատ կանուխէն ուշադրութեան առնել երբեմն հրապարակաւ գրուած այն առաջարկները, որոնք կը միտէին թեթեւ քանակով մը ու աւելի գործնական եղանակով սահմանել տուրքի մը վճարման գործը՝ ի նպաստ մեր ժողովրդի հանրային հաստատութեանց:

Բայց ակնյայտ է որ՝ ո՛չ այսպիսի կանոնական բարեփոխութիւն մը եղաւ մինչեւ ցարդ՝ եւ ո՛չ ալ ո՛ եւ է երեւոյթ մը կը նշմարենք առ այժմ, որ յոյսը տայ այդպիսի կարգադրութեան մը մօտաւորութեան:

Ու քանի որ այս մասին կեդրոնէն ո՛ եւ է նախաձեռնութեան յոյս մը չկայ, կ'արժէ որ գաւառային Առաջնորդները օրէնքով սահմանուած վճարման մը սկզբունքը գործնականի վերածեն ո՛ եւ է պատշաճ եղանակով մը, որ յարմարի տեղական հանգամանքներուն:

Ուրֆա՝ տարիներ առաջ ունէր առանձնայատուկ եղանակ մը, որով տեղւոյս Հայերը հարկադրուած էին կտրուկ մեթոտով մը պարտաւճար դառնալ: Ու քանի որ գանձման այդ եղանակը դադար առած է քանի մը տարիէ ի վեր, հարկ չկայ ընել անոր խօսքը: Բայց աւելորդ չէ յիշել՝ թէ չափաւոր կամ թեթեւ համեմատութեամբ սահմանուած տուրք մը՝ աւելի դիւրընկալ պիտի գար մեր ժողովրդի բարքերուն, թողլով որ սիրտ ու կարողութիւն ունեցողները իրենց յօժարութեան չափով աւելին վճարեն:

Տարբեր անունով ու նպատակով եղած դիւրատար վճարման մը հետեւեալ ձեռնարկը կ'արդարացնէ մեր այդ յոյսը:

Անցած տարի դեկտեմբերի մէջ հոս Կիրակնօրեայ Լսարաններու շուրջը կազմուած էր Եկեղեցասիրաց անուամբ ակումբ մը՝ որուն մասնակցողները շաբաթը 10 փարայի չնչին վճարք մը կ'ընէին Եկեղեցասիրացի գանձանակին, որու հասոյթներուն մէկ երրորդը վարժարանաց մատակարարութեան՝ եւ երկու երրորդը անոք մանուկներու կրթական խնամքին, Մատենադարանի զարգացման ու եկեղեցիի պայծառութեան յատկացած էր: «Ի՞նչ կ'ելլէ 10 փարայէն» ըսող շատ մը սկեպտիկներ անտարբեր մնացին, բայց ժողովրդէն մասնակցողներու 10 փարանոցներուն արդիւնքը երեւան եկաւ այս անգամ:

Առաջին տարին լրացած ըլլալով, այս դեկտեմբերի մէջ Եկեղեցասիրաց ակումբը հաւատարմօրէն ժողովրդին տուաւ իր մանրամասն հաշիւը, ուրկէ կը հասկցուի թէ միայն մաս մը վճարողներու տասնոցներուն արդիւնքն ըլլալով՝ մէկ տարուան մէջ գոյացած է 7,410 ղրշ., որու շնորհիւ հոգացուած են վերոյիշեալ կարգէն բարենպատակ պէտքեր:

Տարակոյս կա՞յ թէ երբ ժողովուրդը այս տեսակ տուրքին գաղափարը չարհամարհելով հաւասարապէս մասնակցէր շաբաթական այդ չնչին վճարքին, Եկեղեցասիրացը անշուշտ բաւական պատկառելի գումարի մը հաշիւը պիտի կրնար ներկայացնել հանրութեան, որ դեռ այս առաջին հաշուետուութեան արդիւնքին առջեւ սթափած՝ այս օրերս աւելի գնահատելու եռանդ մը կը ցուցնէ Եկեղեցասիրացի բարենպատակ համեստ ձեռնարկը:

Մեր ժողովուրդը՝ հոգեւորական կամ բարեգործական պարագաներու մէջ՝ տարակոյս չկայ որ աւելի համակերպող կը ներկայանայ նիւթական դիւրատար պարտականութեանց մասին: Ուստի ամէն պարագայի մէջ՝ փոխանակ ծանր պարտաբաժիններով քիչերէն գանձում ընդունելու, լաւ է որ թեթեւ վճարքներով շատերը մասնակցելու հրաւիրուին: Այս երկրորդ պարագային արդիւնքը՝ քանակի կողմէ՝ աներկբայապէս շատ վեր պիտի ըլլայ առջինէն:

Ուստի, մեր հանրային գործերը տնօրինելու կոչում ունեցող պաշտօնական մարմիններուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք «Քիչ բարձի՛ր, ու շա՛տ դարձի՛ր» հին առածի իմաստին վրայ, որ գէթ հեռուէն կը ճշմարտէ մեր ջատագոված սկզբունքը:

Գ. Կ. Ռ.

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (3)

ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍ

ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆԸ

Ա.

Պ. Տանիէլ Սալօմոն նայեցաւ Բօլ Վէնսի անհոգ մտապարծութեամբ մը: Բօլ Վէնս ակնարկով շրջանը կ'ընէր սրահին:

—Տիկին, գեղեցիկ բաներ ունիք: Ասիկա դեռ ոչինչ է ձեզի համար: Բայց գեղեցիկ բաներ ունիք միայն, որոնք կը պատշաճին ձեզի:

Տիկին Մարթէն իր հաճոյքը չծածկեց՝ այդ խօսքերը լսելով: Բօլ Վէնսը՝ իր ընդունած մարդերուն մէջ միակ բանիմացը կը նկատէր: Մանկամարդ կինը զայն գնահատած էր, երբ Բօլ Վէնս դեռ մեծ համբաւ մը չէր շահած իր գիրքերով: Իր վատառողջութիւնը եւ բարկացոտութիւնը զինքը հեռու կը պահէին ընկերութենէ: Այդ մաղձոտ ու փոքրկազմ մարդը անխորժելի չէր բնաւ: Սակայն մանկամարդ կինը կը յանկուցանէր զայն: Շատ բարձրօրէն կը գնահատէր գրագէտին խորունկ հեգնութիւնը, անհամբոյր գոռոզութիւնը, մենութեան մէջ հասունցած տաղանդը, ու անոր վրայ կը հիանար՝ իբր պատուական գրագէտ մը, հեղինակ՝ արուեստներու եւ բարքերու վրայ գրուած գեղեցիկ փորձերու:

Սրահը տակաւ լեցուեցաւ փայլուն բազմութեամբ մը: Հիմա, թիկնաթոռներուն մեծ շրջանակին մէջ կը գտնուէր տիկին մը Վրէսսոն, որուն վրայ անհուելի պատմութիւններ կ'ընէին: Այդ կինը՝ քսան տարուան մէջ իր վրայ զրուցուած եւ գէշ պարտկուած դայթակղութիւններէ յետոյ՝ մանկական աչքեր ունէր կուսական այտերու վրայ: Պառաւ տիկին մը Մորլէն, որ սուր ձայնով մը կ'արտասանէր իր սրամիտ խօսքերը, աշխոյժ ու խոլ կերպարանք մը առած՝ իր հրէշային ձեւերը կը ճօճէր, ինչպէս կ'ընէ լոգանք ընող կին մը՝ լողափամփուշներով շրջապատուած: Թիկնաթոռներուն մէջ կային նաեւ տիկին Ռէյմօն, ակադեմականին կինը, տիկին Կարէն, նախկին նախարարին կինը, ուրիշ երեք կիներ ալ. իսկ ոտքի վրայ, վառարանին հանդէպ՝ Պ. Պէրթիէ տ'Էզէլ, Տէպա լրագրին խմբագիրը՝ երեսփոխան, որ իր ճերմակ կիսամօրուքները կը գգուէր ու իր կեցած տեղին վրայ կը դառնար, մինչ տիկին մը Մարթէն կը գոչէր խօսքը անոր ուղղելով.

—Ձեր յօդուածը երկմետաղեան դրութեան վրայ, մարգարիտ մը, գոհար մըն է: Վերջը մանաւանդ զուտ կախարդանք մըն է:

Սրահին խորը, ոտքի վրայ կեցած, ակումբի պատկանող երիտասարդներ, շատ լուրջ երեւոյթով, իրարու միջեւ կը թօթովէին.

—Ի՞նչ ըրաւ դուքսին որսորդութեան մէջ, պուլթօնի արժանանալու համար:

—Ինքը ոչինչ: Իր կինը, ամէն բան:

Անոնք իրենց յատուկ իմաստասիրութիւնը ունէին: Անոնցմէ մէկը չէր հաւատար մարդոց խոստումներուն:

—Իրենց սիրտը ձեռքին ու բերնին վրայ դնող մարդոց տիպարներէն ալ չեմ ախորժիր: «Ակումբ պիտի գա՛ք: Կը խոստանամ ճերմակ գնդակ մը տալու ձեզ...» Եթէ ճերմակ ըլլա՞յ, ալպաթրէ երկրագունտը ինչպէ՞ս է, կամ ձիւնագնտակը: Կեանքը աղտոտ բան մըն է, երբ կը խորհիմ անոր վրայ:

—Այն ատեն բնաւ մի խորհիր անոր վրայ, ըսաւ երրորդ մը:

Տանիէլ Սալօմոն, որ անոնց միացած էր, անոնց ականջն ի վար՝ յստակ ձայնով կը փսփսար գրգարանի գաղտնիքներ: Եւ իւրաքանչիւր յայտնութեան՝ տիկին Ռէյմօնի, Տիկին Պէրթիէ Էզէլի ու Սէնիավէն դքսուհիին վրայ, կ'աւելցնէր անհոգութեամբ.

—Ամէն մարդ գիտէ այդ բանը:

Յետոյ, տակաւ, այցելուներուն բազմութիւնը մեկնեցաւ: Տիկին Մարմէ ու Բօլ Վէնս միայն մնացին:

—Ե՞րբ կ'ուզէք որ ձեզի ներկայացնեմ Տէշարթրը:

Այս երկրորդ անգամն էր որ այդ բանը կը խնդրէր անկէ: Տիկին Մարթէն չէր սիրեր նոր դէմքեր տեսնել: Դժկամակութեամբ պատասխանեց.

—Այսինքն ձեր քանդակագործը: Երբոր ուզէք: Շան մը Մարսի մէջ անոր շինած շքագրամները տեսայ, որոնք շատ լաւ էին: Բայց քիչ կ'արտադրէ: Ամաթէօր մըն է, այնպէս չէ՞:

—Փափկասէր մըն է: Աշխատելու պէտք չունի՝ ապրուստը ճարելու համար: Իր սիրած արձանիկները կը գգուէ սիրային դանդաղութեամբ մը: Բայց մի խաբուիք, տիկին, ան գիտէ եւ կը զգայ. վարպետ մը պիտի դառնար՝ եթէ մինակ չըլլար: Տղայ հասակէս կը ճանչնամ զայն: Չարակամ ու վշտահար կը կարծեն զայն. խանդավառ ու երկչոտ անձ մըն է. ինչ որ կը պակսի անոր եւ միշտ պիտի պակսի՝ իր արուեստին գագաթնակէտը հասնելու համար, մտքի պարզութիւնն է: Մտատանջ է, կ'այլայլի եւ իր ամենէն աղուոր տպաւորութիւնները կը խաթարէ: Իմ կարծիքովս՝ աւելի բանաստեղծութեան ու իմաստասիրութեան տակ է քան արձանագործութեան: Շատ բան գիտէ եւ դուք պիտի հիանաք անոր մտքի հարստութեան վրայ:

Տիկին Մարմէ, բարեացակամ կին մը, իր հաւանութիւնը յայտնեց:

Ընկերութեան մէջ հաճելի կը թուէր ամենուն, ինք հաճոյք զգալ ձեւացնելով: Շատ մտիկ կ'ընէր եւ քիչ կը խօսէր: Շատ հաճոյակատար, արժէքը կ'աւելցնէր իր հաճոյակատարութեան, քիչ մը սպասցնել տալով: Ըլլա՛յ տիկին Մարմէի նկատմամբ ունեցած հակումին, ըլլա՛յ աս պատճառաւ թէ իր յաճախած տուներուն մէջ նախապատուութեան նշաններ ցոյց կու տար, հիմա գոհ երեւոյթով մը անցած էր վառարանին անկիւնը եւ կը տաքնար հանիի մը պէս: Վառարանը Լուի ԺԶ.ի զուտ ոճով շինուած էր: Այդ դիրքը կը վայլէր իր ներողամիտ պառաւ կնկան գեղեցկութեան. իր երկայնամազ շունը կը պակսէր միայն:

—Ի՛նչպէս է Թօպի, հարցուց տիկին Մարթէն: Պարոն Վէնս, կը ճանչնա՞ք Թօպին: Մետաքսէ երկայն մազեր ունի եւ սեւ, փոքրիկ ու սիրուն քիթ մը.

Տիկին Մարմէ կը ճաշակէր Թօպիին շռայլուած գովեստները, երբ ներս մտաւ վարդագոյն ու խարտեաշ պարոն մը, գանգրահեր, կարճատես, գրեթէ կոյր՝ իր ոսկի ակնոցներուն վրայ կքած, կարասիներուն զարնուելով, պարապ թիկնաթոռները ողջունելով, հայելիներուն բաղխելով, ու իր կեռ ռունգերով առաջացաւ մինչեւ տիկին Մարմէն, որ ներս մտնողը դիտեց զայրացած:

(Շարունակելի)

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ(*)

Այն վերելակ զարգացումը զոր ունեցաւ մարդը իր դարաւոր կեանքին մէջ, հասնելով հետզհետէ քաղաքակրթութիւն կոչուած ու միջավայրի ծնունդ եղող տեսակ մը ազնուացումի, բարձրացուց իր մէջ զգացումներ՝ որոնց զարթնումը ի սկզբան բնական խթաններէ պատճառուած՝ դրին զինքը այդ յառաջխաղաց ճամբուն մէջ։ Անոնք որ շատ չեն սիրեր թարթափումները, մութը, տարտամութիւնները, քննելու համար նախապատմական մարդը իր վիճակին մէջ՝ կրնան գաղափար մը առնել՝ աչքի առջեւ ունենալով արդի ոչ-քաղաքակիրթ ցեղերը կամ վայրենիները։

Քաղաքակրթութիւն կոչուած յառաջդիմութիւնը մարդուն մէջ ի բնէ արթնցած զգացումները կամ անոր ունեցած բնական ճարտարութիւնը արուեստի միջոցաւ դէպ ի կատարելութիւն զարգացնելու եւ առաջ մղելու զապանակն է։ Սրտի, մտքի ու մարմնի պէտքերուն շնորհիւ ձեռք բերուած զարգացումը՝ որ քաղաքակրթութեան յայտարար նշանն է, միեւնոյն աստիճանները չէ ունեցած միշտ. Նախնական մարդուն համար՝ մարմնի պէտքը՝ ամէնէն առաջ ծնած եւ միջակ զարգացում մը ունեցած է. սրտի պէտքը՝ մարմնի պէտքին հետ գրեթէ ժամանակակցաբար երեւցած եւ արագ յառաջխաղացում մը ըրած է. իսկ մտքի զարգացումը ամէնէն վերջ ծնած եւ ամէնէն վերջամնացն եղած է։

Պատմութեան մէջ եղած են սակայն ժամանակամիջոցներ՝ ուր մարդը մեծ քայլեր առած ու յանդգնութիւններ գործած է մտաւորական զարգացումի մէջ։ Եւ ներկայիս համար ալ՝ ըսի՛նք թէ մտքի զարգացումը ամէնէն յառաջադէմն է. քաղաքակրթութիւնը կարծես մտաւոր զարգացումի մէջ կը կայանայ՝ իբրեւ խտացում ֆիզիքական եւ բարոյական զարգացումին, իբր անոր պայմանը եւ անոր ռահվիրան։

Ուրեմն քաղաքակրթութիւնը՝ մարմնացումն այս երբեակ զարգացումներուն, երբ նոյն իսկ իբր խարիսխ առնելով մարդուն մէջ գտնուած բնական սկզբունքներ կամ միտումներ, արուեստապէս կը յառաջացնէ զայն իր ճամբուն մէջ, հասած կ'ըլլայ իր նպատակին, իր ճշմարիտ բարձրակէտին։ Քաղաքակրթութեան այդ կանոնաւոր ուղղութիւնը տուողն է դաստիարակութիւնը։ Դաստիարակութիւնը՝ ուրեմն երբեակ զարգացումներու հանդէպ՝ երեք միջոցներ պիտի ունենայ, երեք պաշտօններ։ Ի՞նչ է ուրեմն դաստիարակութեան նպատակը։

Մէկդի ձգելով այլ եւ այլ կարծիքներ, ամէն ոք համոզուած է թէ դաստիարակութիւնը այդ երեքին բաղկացումով ու ներդաշնակութեամբը կը կազմէ, կը յօրինէ ամբողջ մարդը։

Իւրաքանչիւրն առանձին քննելով պիտի կրնանք համոզուիլ թէ առանց այդ ներդաշնակութեան՝ դաստիարակութիւնը պիտի չկրնայ իր շէնքը կառուցանել։

Ֆիզիքական դաստիարակութիւն ըսելով պիտի իմանանք մարմնի պահպանումին համար տրուած այն նիւթական միջոցները՝ որոնք հարկաւոր են միջավայրի մը զանազան պէտքերուն հանդէպ։

Տարակոյս չունինք թէ նիւթական աշխարհի մէջ կ'ապրինք, թէ ամէն կողմէ շրջապատուած ենք առարկաներէ ու իրերէ, որոնց մէկն ալ մեր մարմինն է. արդարեւ մեր ստացուածքները պահպանելու ու աճեցնելու խնամքը պիտի տարածենք նաեւ մեր մարմնին վրայ ալ՝ որ աւելի կ'արժէ քան մեր ստացուածքները։ Մեր մարմնին պահպանութեան համար ձեռք առնուած միջոցները բնականաբար համաձայն պիտի ըլլան մեր կեանքին ու արտաքին աշխարհի կամ միջավայրի օրէնքներուն։ Կենցաղական ու բնախօսական օրէնքներու զանցառութիւնը մեր մէջ առաջ պիտի բերէր խաթարումներ, ցաւեր ու հիւանդութիւններ։ Զանինք այն անապաշտ կարծիքը կամ հաւատալիքը՝ թէ հիւանդութիւնները չար ոգիներու ազդեցութեան արդիւնք են։ Եթէ նոյն իսկ ճշմարտութիւն մը ուզենք փնտռել ատոր մէջ, պիտի ըսենք թէ՝ այդ չար կարծուած ոգիները՝ խորհրդանշանական բացատրութիւն մըն են այն բնական զօրութիւններուն՝ որոնք ինքնին կը պատժեն մեզ երբ մեր կեանքը համերաշխ չըլլայ անոնց։

Մեր ֆիզիքական կեանքը լաւ պահպանելը, մարմինը առողջ ընելը եւ անոր տալն այն ամէն տարրերը՝ որոնք պիտի կրնան կեանքն ամբողջ կանոնաւորութեան մէջ բռնել՝ այնպիսի հարկաւոր պէտք մըն է որ առանց այդ պահպանումին՝ վնաս միայն պիտի պատճառէինք մտաւորական ու բարոյական զարգացումին։ Լատին երգիծաբանին խօսքը՝ իր կատարեալ ճշմարտութիւնը գտած է այսօր. «Առողջ միտք՝ յառողջ մարմնի»։ Ֆիզիքական դաստիարակութիւնը պիտի կրնայ արդարեւ մեծ օժանդակ մը ըլլալ մտաւորականին, անոր զօրութիւնը՝ անոր յառաջացումը ապահովելով։

Մանաւանդ այնպիսի անձերու համար որոնք մտաւորական աշխատութիւն կը կրեն, պէտք ունին առողջ օդի, լաւ սնունդի, տալու համար իրենց ուղեղին գործունէութեան աշխոյժ զարկը եւ աւելի առողջ կերպով գործելու համար. տկար կամ հիւանդ ուղեղին արտադրածն ալ կ'ըլլայ հիւանդ ու տկար. յայտնի է թէ պատճառը արդիւնքին չի կրնար տալ բան մը զոր ինք չունի։ Մարմնամարզի վարժանքներ մարմնին ճկունութիւն, կորով եւ ոյժ կու տան, անդամները աւելի զօրաւոր կ'ընեն, արիւնը՝ կանոնաւոր կերպով ամէն մէկ մասերուն մէջ կ'երթայ բաշխել իր պաշարը, եւ այսպէս մարդ կարող կ'ըլլայ քիչ վերջը սկսուելիք աշխատութեան աւելի եռանդով փարելու, աւելի աշխոյժով սկսելու, գործելու, ըմբռնելու, ստեղծելու եւն.։

Այս ո՛չ միայն մտաւորական աշխատողի մը՝ այլ նաեւ ընդհանուրին կրնայ պատկանիլ, ամէն մարդու իր խառնուածքին, իր վիճակին, իր կլիմային համեմատ՝ այդ էական սկզբունքն ի գործ դրուելով։ Ֆիզիքական առողջ դաստիարակութիւն մը, այսինքն մարմինը ընդհանրապէս առողջ պահպանելը պիտի կրնայ յառաջ բերել նոյն օգուտներն ապագայ սերունդներու վրայ. այդ դաստիարակութեան պակասը զգացուած ընկերութեան մէջ յաճախ կը տեսնենք մարմնական նիհարութիւն մը, դալկացած դէմքեր, մտաւորական թռիչներու ծայրատում, եւ ատ մեծապէս պատճառ կ'ըլլայ ոչ միայն մարմնական հիւանդութիւններու, այլ եւ հիւանդ մտածումներու կամ ա՛լ աւելի ամուլ ու անմէջ ուղեղներու։

Մտաւորական դաստիարակութիւնը աւելի զմեզ զարգացումի, ճշմարիտ յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ պիտի դնէ. ուրեմն ֆիզիքականին հետ համաձայնի։ Այդ դաստիարակութիւնն է որ կը դնէ միտքին մէջ այնպիսի հաստատուն սկզբունքներ՝ որոնք օր մը ընկերական կեանքի համար յառաջդիմութեան հզօր միջոցներ կ'ըլլան իրեն. ժամանակին ոգիին համաձայն գործել ու խօսիլ, հասկցնել թէ ի՛նչ է կեանքը. ի՛նչ է մարդը անհատական, ընկերական էակ, հետաքրքիր ընել զանի, երբ պատմութիւն կը կարդայ լոկ անուններով ու թուականներով չգոհանալ՝ երբ երկրաչափութիւն կը կարդայ առանց ապացուցութեան վերացական հաջեցողութիւններով չխճողել իր միտքը. երբ քիմիաբանութիւն կ'ուսանի կամ բնագիտութիւն՝ առանց գործնական օրինակներու կամ գործիքներու չլքել ըմբռնումը. ամէն ուսում ըլլայ իրեն համար ճշմարիտ գիտութիւն մը՝ ուրկէ կարենայ դուրս բերել հետեւութիւն մը՝ որ միշտ իր զարգացումին օգնէ, իր գործը՝ իր կամքը՝ իր դատողութիւնը աւելի փիլիսոփայական ընէ։ Վերջապէս կարողանայ ընկերային ամէն մէկ խաւերու մէջ կեանքին պահանջներուն համապատասխանելու. իբր մարդ ապրելու մարդկութեան գերագոյն նպատակին ծառայելու, հասկնալով թէ քաղաքակրթութիւնը որ յառաջխաղացումն է մարդկային ճարտարութեանց՝ կը կանգնի միայն աշխատութեամբ եւ ասոր մէջ բարոյական գեղեցիկ դեր մըն ալ իրեն կը մնայ ստանձնել։

Դնել դաստիարակուելիք մտքին մէջ գեղարուեստի ճաշակը, եւ աւելի կամ նուազ աստիճանով մը յղկել զայն, պատրաստել զանի հետախուզելու այն ամէն ճամբաները՝ որոնք տակաւին անծանօթ կը մնան, ընդունակ ընել միտքը ըմբռնելու, իմաստասիրելու բնութեան երեւոյթները ու պատմական իրողութիւնները եւ անկէ ցայտեցնել, դուրս բերել այն ամէն ճշմարտութիւնները՝ որոնք կը կազմեն այսօր ամէնէն մեծ գիտերը մարդկային ազգին։

Այսօր ո՜րչափ մռայլ ու մթին անկիւններ կան միջազգային պատմութեան մէջ, որոնք ստուերի մէջ թաղուած են, անձեր, իրողութիւններ՝ որոնք կրնան մեր ամէնէն աւելի ծանօթ եւ ստոյգ կարծած իրողութիւնները ու անձերը այլափոխել, անոնց տարտամ ու մռայլապատ դէմքերը լուսաւոր գիծերով մէջտեղ բերել։ Բնութեան ծոցին մէջ այնպիսի գաղտնիքներ կան որոնք պիտի մերկանան օր մը իրենց քօղը՝ բաւական է որ խորհող մտքի մը նայուածքները թափանցեն այդ վարագոյրէն ներս։

Ուրեմն մարդը դեռ շատ ընելիք ունի եւ պէտք է որ մտաւորական դաստիարակութեան նպատակը ըլլայ կազմել մարդը, այնպէս որ ատակ ըլլայ այդ մեծ գործը յաջողցնելու, հետախուզելու բնութիւնը։

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

(*) Վաղամեռիկ գրագէտ Գրիգոր Շահինեանի մէկ անտիպ գրութիւնն է ասիկա, զոր հանգուցեալը դրական հանդէսի մը մէջ կարդացած է բաւական տարիներ առաջ։

Արտաքին Լուրեր

ԼՈՆԼԷՅ ԿՈՄՍԸ ՈՒ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Կարծեցեալ անհամաձայնութիւն մը.—Հերքում մը.— Պատւոյ տիկնոջ մը յայտարարութիւնը.—Զանազան դժուարութիւններ։

Հեռագրական գործակալութիւնները ծանուցին թէ Լոնյէյի կոմսուհիին (Աւստրիոյ հանգուցեալ Ռուտոլֆ արհիդուքսին այրին՝ Սթէֆանի նախկին արշիդքսուհին) ու ամուսնոյն Էլէմիր Լոնյէյ կոմսին միջեւ անհամաձայնութիւն մը կայ եւ թէ կոմսը, հետզհետէ դժուարութիւններ տեսնելով կայսերական ու արքայական գերդաստանի վերաբերող իշխանուհիի մը հետ կենակցութեանը մէջ, Բար-Մարթէնէն մեկներ է անսահման ժամանակով։ Նոյն գործակալութիւնները յետոյ ուրիշ հեռագիր մը հրատարակեցին որ բոլորովին կը հերքէր այդ լուրը։ Վերջին թղթաբերով առնուած եւրոպական թերթերուն մէջ հրատարակուած է Բարիզի թերթերէն մէկին թղթակցին տեսակցութիւնը Ֆլանտրի կոմսուհիին պատւոյ տիկնոջը հետ, ուրկէ տեղեկութիւն ուզած էր թղթակիցը։ Նոյն տիկինը սա յայտարարութիւնը ըրած է.

«Ֆլանտրի կոմսը ու կոմսուհին յունուար 5ին նամակ մը ստացան Սթէֆանի նախկին արշիդքսուհիէն որ նախ իր ազգականներուն շնորհակալութիւն կը յայտնէր, մինչ իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած համակրութեան համար. կ'ըսէր նաեւ թէ կատարեալ խաղաղութիւն մը գտած էր իր ամուսնոյն՝ Լոնյէյ կոմսին մօտ։ Չեմ յուսար որ հինգ օրուան մէջ պատահին այն տեսակ դէպքեր՝ որոնք վերջնական խզում առաջ բերեն երկու ամուսիններուն միջեւ որոնք, հակառակ ըսուածներուն, շատ կը սիրեն իրար։»

—Լոնյէյ կոմսը ու կոմսուհին դեկտեմբերի վերջերէն ի վեր Բար-Մարթէն կը բնակին, ուր վիլլա մը վարձած են, Սան-Ռէմոյի մէջ իրենց յարմար բնակարան մը գտած չըլլալով։ Լոնյէյ կոմսուհին ամէն օր սուգի զգեստով, մօրը՝ Պելճիքայի թագուհիին մահուան առթիւ, կը շրջագայի Մէնթոնի մէջ՝ Պազելլի Պառոնուհիին հետ։ Կոմսը շատ քիչ դուրս կ'ելլէ, վասնզի տակաւին հազիւ աղէկցած է «մալարիա»ի հիւանդութենէն։

—Վիեննայի թերթերէն մէկը այդ առթիւ կ'ըսէ. — «Լոնյէյի կոմսին ու կոմսուհիին միջեւ եղած դժուարութիւնները առաջ կու գան՝ այն քիչ մը նուազ բարձր կացութենէն, որուն ենթարկուած է կոմսը։ Օրինակի համար երբ Սթէֆանի նախկին արշիդքսուհին աղջիկը՝ Էլիզապէթ արշիդքսուհին ամուսնացաւ Վինտիշկրաձի իշխանին հետ, կոմսը արտօնուեցաւ արքունիք յաճախել, բայց բացառիկ կերպով. նաեւ գրեթէ աննշմարելի անցաւ անոր ներկայութիւնը։ Ատկէ զատ կայ նաեւ Լոնյէյի կոմսուհիին դրամական դժուարին կացութիւնը, վասնզի քանի մը անգամներ պարտաւորուեցաւ իր աղջկանը դիմել։»

—Վիեննական ուրիշ թերթ մըն ալ հետեւեալ տողերը կը գրէ.—«Թէեւ Լոնյէյի կոմսուհին սրտանց կը սիրէ իր ամուսինը, սակայն իր նախկին դիրքէն հրաժարումը ծանր կու գայ իրեն. նաեւ դժուարաւ կը համակերպի իր հիմակուան պարզ կոմսուհիի վիճակին։ Կոմսը երկար ատենէ ի վեր բարեկամներուն կը գանգատէր իր դժուարին կացութեան վրայ. նաեւ ջերմէ ալ կը տառապի։ Կոմսուհին որ բնաւ հաշիւ ընելու վարժուած չէր, հիմակ ալ այնպէս կը շարունակէ։ Աւստրիոյ կայսեր տուած երկու միլիոն ֆր.ի եւ իր հօրը՝ Պելճիքայի թագաւորին սահմանած 50,000 ֆր.ի թոշակին հակառակ, դարձեալ դրամական նեղութիւն կը քաշէ։ Վերջերս նորէն դիմում ըրեր է Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր՝ որ պատասխաներ է թէ ունեցածը բաւական է։»

ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ ԵՒ ԼԷՈՓՈԼՏ ԱՐՇԻԴՈՒՔԸ

Հերքում մը. — Զեկոյց մը.— Բանակցութիւններ.—Երաժշտութիւնով խոստովանութիւն:

Ժընեւ, 13 յունվ.— Տեղական թերթերու եւ հեռագրական Գործակալութեանց հետեւեալ զեկոյցը հաղորդուեցաւ.

«Քանի մը լրագիրներ ծանուցին թէ վէճ մը ծագած է Լուիզ իշխանուհիին եւ Պ. Ժիրոնի միջեւ։ Փաստաբան Պ. Լաշընալ խնդրեր է Պ. Ժիրոնէն բարձրագոյն պատշաճութեան պատճառներով, Ժընեւէն մեկնիլ՝ ամուսնալուծման դատին պատրաստութեան ատեն։ Եթէ յաճախ Ժընեւ դառնայ, ո՛չ իշխանուհին եւ ոչ ալ փաստաբանը պիտի կրնան զայն արգիլել։ Լուիզ իշխանուհին մտադիր չէ բաժնուիլ Պ. Ժիրոնէն։ Կը պնդէ իր պահանջման վրայ՝ ամուսնալուծման համար։ Բանակցութիւնները Ժընեւի մէջ կը շարունակուին փաստաբաններուն միջեւ եւ քիչ ատենէն պիտի աւարտին։ Քանի որ խնդիրը անհատական շահերու վրայ է, այդ բանակցութիւններուն արդիւնքները Ժընեւէն ուղղակի կը հաղորդուին Սաքսոնիոյ իշխանին։»

—Տօքթ. Ֆէլիքս Զէմ որ իշխանուհիին փոխանորդը պիտի ըլլայ Տրէզտայի մասնաւոր դատարանին առջեւ, երէկ առտու Ժընեւ հասաւ եւ պիտի մասնակցի իշխանին փոխանորդ Պ. Քէրնէրի եւ Պ. Լաշընալի միջեւ կատարուելիք խորհրդակցութեանց։

—Վիեննական թերթերը զրոյցներ կը յիշեն կարգադրութեան մը մասին։ Կ'ըսուի թէ Սաքսոնիոյ իշխանը, հօրը ապաքինումէն ետքը, Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հրաւէրով, այցելութիւն պիտի տայ Վիեննայի արքունիքին։ Այդ առթիւ նկատողութեան պիտի առնուի ամուսնալուծման խնդիրը։ Ուրիշ լուրի մը նայելով, ամուսնալուծումը պիտի յետաձգուի։ Լուիզ իշխանուհին պիտի հաւանի Սաքսոնիոյ սահմանագլուխին մօտ Պոհէմիոյ մէկ դղեակը բնակիլ, անշուշտ առանձին. նաեւ կարգ մը դիւրութիւններ պիտի ունենայ իր զաւակները տեսնելու։

—Լէոփոլտ արշիդուքսին դրամական կացութեանը մասին ալ կ'ըսուի թէ կարգադրութիւն մը ըլլալու վրայ է, վասնզի Վիեննայի արքունիքը կը հաւանի ամսաթոշակ մը յատկացնել անոր։

—Սաքսոնիոյ թագաւորին զաւակներէն Ժան-Ժորժ իշխանը անցեալ օր Վիեննա ժամանեց, շնորհակալութիւն յայտնելու՝ Աւստրիոյ կայսեր կողմէ իրեն տրուած աստիճանին համար. սակայն կ'ըսուի թէ երկու գերդաստաններու վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներու վրայ պիտի տեսակցի։

—Լուիզ իշխանուհին առաջնակարգ երաժիշտ մըն է. նաեւ եղանակներ ալ յօրինած է։ Բանաստեղծ Քարլ Սթիլերթի «Փախուստ» անուն մէկ երգին եղանակը յարդարած է «Սաքսոնիոյ երաժշտութիւնը» անունով։ Ահաւասիկ այդ բանաստեղծութեան գլխաւոր մասը.

«Նաւը կը մեկնի բարձր ալիքներու վրայ. ծովային թռչունները կը թռչին առագաստներուն շուրջը. խաբեցին հայրս ու մայրս։ Ո՛րքան սարսուռ կ'ազդէ այդ պարապ ծովը։ Մեկնեցանք ծովին վրայ, վասնզի տանը մէջ ալ եւս մխիթարութիւն չունէինք։ Խաբեցին հայրս ու մայրս։ Մեր սէրէն զատ ալ եւս ուրիշ բան չունինք։»

Իշխանուհին ինքն իսկ իր պատմութիւնը կը դաշնակէր երաժշտութեամբ, բայց կ'երեւայ թէ Սաքսոնիոյ մէջ հասկցող չկար։

ԻՒՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Հարցաքննութեան շարունակութիւնը.—Էմիլ Տորինեաքի եւ Բարէրի հարցաքննութիւնը.—Պ. Ռուայի պաշտօնը.— Տիկին Տորվալօ.—Մատրիտի մէջ։

Բարիզ, 13 յունվ.—Իւմպէրներու գործին հարցաքննութիւնը կը շարունակէ, առանց մեծ շահեկանութեան։ Իւմպէր-Տորինեաքները երբ չկրնան բացարձակապէս հերքել եղած ամբաստանութիւնները, լուռ կը մնան։ Այդ պարագային հարցաքննութիւնները ենթադրուածէն շատ աւելի կանուխ պիտի աւարտին։ Հարցաքննութեան ամէնէն կարեւոր մասերը տասնըհինգ օրէն պիտի աւարտին։ Ատկէ վերջը հարցաքննիչ դատաւորները պիտի քննեն բոլոր թուղթերը, աշխատութիւն մը որ ամէնէն քիչ երկու ամիս պիտի տեւէ։ Պ. Լէտէ, երէկ, նախ հարցաքննեց Բարէրը, Իւմպէրներու մատակարարը։ Հարցաքննիչ դատաւորը կարգ մը թուղթեր ներկայացուց անոր, հրաւիրելով զայն ցոյց տալ թէ ատոնցմէ ո՞րը ինք գրած է։ Բարէր քանի մը հատ ցոյց տուաւ որոնք խնամով պահուեցան, որպէս զի կարենան բաղդատուիլ փորձագէտներու կողմէ՝ հաստատուելու համար թէ «Միլլէր» ստորագրութիւնը կրող այդ նամակները Բարէրի միջոցաւ գրուած են թէ ոչ։ Բարէր նաեւ ներկայացուած թուղթերէն մեծ մասին համար ըսաւ թէ Ֆրետէրիք Իւմպէրի, հօրը եւ Ռոմէն Տորինեաքի կողմէ գրուած են։

—Պ. Լէտէ յետոյ հարցաքննեց Էմիլ Տորինեաքը, գիտնալու համար թէ ի՛նչ դեր ունեցած է հռչակաւոր խարդախութեան մէջ։ Հարցաքննիչ դատաւորը հարցուց Պ. Էմիլ Տորինեաքի թէ իրա՞ւ Պայոն գացած է 1892ին, 1896ին, 1900ին եւ 1901ին։ Էմիլ Տորինեաք պատասխանեց թէ բնաւ գացած չէ։ Պ. Լէտէ ըսաւ թէ նոտար Պ. Տիւբիւիի քարտուղարին ըսածին նայելով, Էմիլ ու Ռոմէն Տորինեաքներ այդ նոտարին ներկայացեր են, Հէնրի եւ Ռօպէրթ Քրաուֆորտներու անունով փոխանորդագիրներ պատրաստել տալու։ Քարտուղարը Ռոմէնի լուսանկարը տեսնելով յայտարարեր է թէ իբրեւ Ռօպէրթ Քրաուֆորտ ներկայացողը այդ անձն է։ Հետեւաբար, յարեց Պ. Լէտէ, Հէնրի Քրաուֆորտի դերը կատարողն ալ Էմիլ Տորինեաք է։ Էմիլ յարեց թէ սխալ է այդ. լուսանկարէն ճանչցած ըլլալու չէ։ Պ. Լէտէ ըսաւ թէ չճանչնալուն պատճառը այն է թէ Էմիլ Տորինեաք լուսանկարին մէջ գլուխը վար ծռած կը տեսնուի եւ աչքերը չեն երեւար։ Թէրէզ Իւմպէրի եղբայրը յայտարարեց թէ բնաւ Պայոն գացած չէ. նաեւ թէ ինք ու եղբայրը ի՛նչ պէտք ունէին նոտարի միջոցաւ փոխանորդագիր պատրաստել, եթէ կ'ենթադրուի որ Քրաուֆորտներու դերը կը կատարէին։ Պ. Լէտէ ըսաւ թէ ընդհակառակը անհրաժեշտ պէտք ունէին այդպէս վարուելու։ Հարցաքննիչ դատաւորը յիշեցուց թէ 1901ին Թէրէզ Իւմպէր դատ մը շահած էր։ Քրաուֆորտները վերաքննութիւն պահանջեցին Բարիզի ատեանին վճռին դէմ, ըսելով որ վճռագիրը այն տեսակ պատճառաբանութիւններ կը պարունակէր որոնք հրապարակային դատավարութեանց միջոցին կարդացուած չէին։ Այդ օրէնքը կը տրամադրէ որ այդ տեսակ վերաքննութիւն մը դատախազը անձամբ ինք կատարէ եւ կամ վաւերական փոխանորդագիր ունեցող փոխանորդ մը, նոտարի ներկայութեանը պատրաստուած։ Պ. Լէտէ յարեց թէ Էմիլ Տորինեաք չէր կրնար անձամբ Բարիզ երթալ, վասնզի պիտի ճանչցուէր, հետեւաբար հեռաւոր տեղի մը նոտարին դիմած էր, փոխանորդագիր մը ձեռք բերելու համար։ Էմիլ Տորինեաք դարձեալ պնդեց թէ Պայոն բնաւ գացած չէ։ Պ. Լէտէ յայտարարեց թէ ցոյց տուած չորս թուականներուն Պայոն գացած է, ամէն անգամուն ալ շաբաթ օրերը՝ ճեպընթաց կառախումբով եւ թէ Քրաուֆորտ եղբայրները կիրակի օր ներկայացած են նոտար Պ. Տիւբիւիի։ Էմիլ ըսաւ թէ իրաւ է որ քանի անգամ այդ կառախումբով ուղեւորած է, ոչ թէ Պայոն երթալու, այլ Պորտոյի գիծին վրայ տեղ մը՝ իր մէկ բարեկամին հետ որսորդութիւն կատարելու։ Պ. Լէտէ ըսաւ թէ փորձագէտ Պ. Շեթան կարգ մը գրութիւններ քննելով ճանչցած է Էմիլ Տորինեաքի գիրը՝ Հէնրի Քրաուֆորտ ստորագրութեան մէջ։ Էմիլ բողոքեց այդ յայտարարութեան դէմ, ըսելով որ փորձագէտը մեծապէս սխալած է։ Այս ուրացումին վրայ, հարցաքննիչ դատաւորը որոշեց նորէն քննութիւն կատարել տալ ուրիշ փորձագէտներու միջոցաւ։ Պ. Անտրէ, այսօր, պիտի հարցաքննէ Տիկին Տորվալօն եւ Բարէրը. իսկ Պ. Լէտէ Ռոմէն Տորինեաքը։ Շաբաթ օրը Թէրէզ պիտի հարցաքննուի եւ յետոյ Ֆրետէրիք։

—Ընդհանուր դատախազը մասնաւոր պաշտօն մը յանձնեց դատական պաշտօնեաներէն Պ. Ռուայի։ Կը կարծուի թէ Թուլուզի լրագիրներուն շատ տարիներ առաջ հրատարակած թիւերուն մէջ յօդուածներ պիտի փնտռէ՝ Թէրէզի ինկած առասպելական ժառանգութիւններու մասին։

—Տիկին Տորվալօ քանի մը օրէն պիտի արտօնուի տեսնել իր բարեկամը՝ Ռոմէն Տորինեաք։ Տիկին Էմիլ Տորինեաք ալ քիչ օրէն պիտի կրնայ բանտին խօսարաններուն մէջ տեսնուիլ իր ամուսնոյն հետ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Այն քահանան որ խրատած էր Պ. Քամարէրոն՝ իմաց տալ Իւմպէր-Տորինեաքներուն ներկայութիւնը, հայր Մոնթանան է։ Այդ քահանան որ լաւ գերմաներէն գիտէ, Սպանիոյ խնամակալ-թագուհիին խոստովանահայրը եղած է, երբ անիկա Սպանիա ժամանեց։ Բայց 1899ին թերթի մը մէջ յօդուած մը հրատարակելով որ ազատական կուսակցութեան յարիլը մեղք է, հայր Մոնթանա դադրեցուեցաւ խոստովանահայրութեան պաշտօնէն։

—Սպանիական այն ոստիկան-զինուորները որոնք մինչեւ սահմանագլուխ հետեւած էին Իւմպէր-Տորինեաքներուն, մերժեցին Ֆրանսայի կառավարութեան տուած 3000 բէսէթայի նուէրը, ըսելով որ օրէնքը չի թոյլատրեր։ Մատրիտի կառավարիչը այդ գումարը յատկացուց ոստիկան-զինուորներու զաւակներուն որբանոցին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ծերակոյտի ընտրութիւնները.— Դահլիճին կացութիւնը.— Երեսփ. Ժողովը.— Կուսակցութիւնները:

Ինչպէս կը յուսացուէր, Պ. Քոմպի նախարարութեան ոյժ տուող միաբանութիւնը յաղթեց յունուար 4ին կատարուած Ծերակոյտի ընտրութեանց մէջ։ Այդ միաբանութիւնը ո՛չ միայն իր դիրքերը պահպանեց, այլ տասնի չափ աթոռներ ալ շահեցաւ. բայց անձի փոփոխութիւններ ալ տեղի ունեցան։ Հին ծերակուտականներուն ամէնքն ալ չընտրուեցան։ Նոր անդամներ ընտրուեցան. հիներէն ոմանք ալ թէեւ ուզեցին վերընտրուիլ, սակայն չյաջողեցան։ Նորընտիր ծերակուտականներուն մէջ կան քանի մը երեսփոխաններ՝ որոնք նախամեծար համարեցին Երեսփ. Ժողովէն անցնիլ Ծերակոյտին, որուն անդամներուն պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւելի երկար է՝ Երեսփ. Ժողովէն, Ծերակոյտին ընտրողներուն թիւը սահմանափակ ըլլալուն համար։ Այդ հաշուով աւելի շահաւոր է ինը տարուան համար ապահովցնել ժողովականի աթոռ մը՝ որ այնքան քիչ ծախքով ձեռք կ'անցուի։ Ազդեցութեան տեսակէտն ալ դեր մը ունեցած է Երեսփ. Ժողովէն Ծերակոյտին անցնելու մասին տրուած որոշումին մէջ։ Վերջերս Երեսփ. Ժողովին մէջ այն տեսակ ազմուկներ տեղի ունեցան՝ որոնք շատ նուաստեցուցին ընդհանուր քուէարկութեամբ ընտրուած ժողովի մը անդամներուն հեղինակութիւնը։ Ատկէ զատ կառավարական բարձր հաստատութեանց կարգին մէջ Ծերակոյտը առաջ է Երեսփ. Ժողովէն։ Այս պատճառներուն համար է որ երեսփոխաններէ ոմանք, համոզում գոյացուցած ըլլալով այդ փոփոխութեան ընծայելիք օգուտներուն վրայ, Երեսփ. Ժողովէն Ծերակոյտին անցան։ Ասոր հետեւանքով երեսփոխանական նոր ընտրութիւններ պիտի կատարուին քանի մը նահանգներու մէջ Ծերակոյտը փոխադրուածներուն յաջորդները ընտրելու։ Պ. Հանոթօ որ Էնի մէջ ընտրելի ներկայացած էր, չյաջողեցաւ։ Չէր կրնար արմատականներուն աջակցութիւնը վայելել, քանի որ Երեսփ. Ժողովին մէջ յառաջդիմական կուսակցութեան յարած է։ Ատկէ զատ Էնի նահանգին ծերակուտականներէն անոնք՝ որոնք իբրեւ վերընտրելի ներկայացած էին՝ ազատական-հանրապետական կուսակցութենէն էին։ Պ. Հանոթօ չէր կրնար մրցիլ անոնց հետ, որքան ալ ժողովրդականութիւն ունենար իր նահանգին մէջ։ Կը ծանուցուի թէ Պ. Անտրիէօ ընտրուեր է։ Վերջերս կատարուած երեսփոխանական ընտրութեանց մէջ չէր յաջողած։ Պ. Անտրիէօյի քաղաքական կեանքի մէջ մտնելուն վրայ բաւական պիտի խօսուի։ Ինչպէս կը յիշուի, երբեմն Բարիզի ոստիկանութեան վերատեսուչն էր եւ բաւական կարեւոր դէպքերու մէջ մասնակցութիւն ունեցաւ։ Անկէ ի վեր անկախ ընթացքի մը կը հետեւէր եւ ընդհանրապէս ընդդիմադիր՝ իրարու յաջորդող զանազան դահլիճներու։ Պ. Անտրիէօ, իր ճարտարախօսութեան շնորհիւ, անշուշտ մեծ դեր մը պիտի ունենայ Ծերակոյտին մէջ։ Բաւական տաղտկացուցիչ հակառակորդ մը պիտի ըլլայ, բայց բնականաբար պիտի չկրնայ փոխել մեծամասնութիւնը։ Ֆրանսայի խորհրդարանական ժողովներուն մէջ քուէները ընդհանրապէս կը սահմանուին՝ խումբերու պետերուն կարգախօսերովը. ճարտարախօս ու սրախօս ատենաբան մը կը խօսի ճառ մը որ ազմուկ կը հանէ մամուլին եւ հանրային կարծիքին մէջ, բայց այդ ճառը, արտասանուելէն քիչ ետքը, կը մոռցուի եւ շատ հազուագիւտ է որ քուէ մը իսկ տեղափոխած ըլլայ։ Բարիզէն հեռագիր մը ծանոյց թէ Ծերակոյտին մէջ 25 յառաջդիմականներ ընտրուած են եւ չափաւոր-նախարարականներուն թիւն ալ 18ի բարձրացած է։ Յառաջդիմական ըսուածները այն քաղաքական մարդերն են որոնք կը հետեւին Պ. Պ. Մէլինի, Ռիպոյի ու Քրանցի։ Բացարձակապէս ընդդիմադիր են եւ անոնցմէ ոմանք ազգայնականի գոյն ալ ունին։ Յառաջդիմականներէ մէկ քանին, սակայն, որոնք երեսփոխանական վերջին ընտրութեանց ատեն նոյն կուսակցութենէն ընտրուած էին, նախարարականներու կողմը անցան։ Ասոնք արմատական կուսակցութեան աջ թեւը կը կազմեն։ Կրնայ ըլլալ որ նոյնը պատահի Ծերակոյտին համար ընտրուած 25 յառաջդիմականներուն նկատմամբ։ Երեք տարի առաջ կատարուած ընտրութեանց ատեն ծերակուտականներ ընտրուեցան այն տեսակ ծրագիրով մը որ յաջորդաբար Պ. Վալտէք-Ռուսոյի ու Պ. Քոմպի ոյժ տուող կուսակցութեան ծրագիրը չէր։ Այդ ընտրուածները յետոյ նախարարական մեծամասնութեան փարախին մէջ մտան։ Զգուշական միեւնոյն ոյժը կրնայ ըլլալ որ նոր ընտրուածներուն համար ալ պատահի։

ԱՒՍՏՐԻԱ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Չեխերը.— Լեզուներու խնդիրը.—Շաքարի պայմանադրութիւնը:

Չեխ նախարար Ռեզէք տեսակցեցաւ գլխաւոր չեխ պետերուն՝ Պ. Պ. Բաաքի, Հէրոլտի եւ Կրէմէրի հետ, բայց ամէն կողմ սա համոզումը կը տիրէր թէ չեխ ակումբին մեծամասնութիւնը Երեսփ. Ժողովին մէջ խափանարար ընթացքէն պիտի չխզէ, մինչեւ որ չեխերէնը վարչական լեզու չըլլայ։ Կը կարծուի, սակայն, թէ այդ կուսակցութեան գործադիր ժողովը տակաւին վերջնական որոշում մը պիտի չտայ՝ Վիեննայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Չեխերուն հետեւելիք ընթացքին նկատմամբ։ Կ'երեւայ թէ Չեխերը նախամեծար կը համարին սպառողական դիրք մը ունենալ, որքան ատեն շարունակեն հաշտութեան համար կատարուած խորհրդակցութիւնները, առանձին չստանձնելու պատասխանատուութիւնը անյաջողութեան մը՝ որ տարակուսելի չէ։ Կը կարծուի նաեւ թէ Չեխերը թող պիտի տան որ Երեսփ. Ժողովին ներկայանայ Պրիւքսէլի շաքարի համաժողովին պայմանադրութիւնը եւ զինուորներու թիւին յաւելման վերաբերեալ ծրագիրը, բայց ելմտացոյցին քուէարկութիւնը արգիլելու համար պիտի շարունակեն իրենց խափանարար ընթացքը. միանգամայն վճռական պայքար մը պիտի մղեն՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանադրութեան վճռաբանութեանց միջոցին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Սեւամորթներու խնդիրը.— Նախարարները.— Նախագահին ընթացքը.— Շոգենաւային սէնտիքան:

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց նախարարաց խորհուրդը վերջերս զբաղեր է՝ սեւամորթ տօքթ. Քրումի Չարլսթընի մաքսատան արկղակալ կարգուելուն խնդրով։ Նախարարները այդ մասին կարգ մը դիտողութիւններ ներկայացուցեր են, բայց Պ. Ռուզվէլթ անդրդուելի մնացեր է։ Նախագահը խոստացեր է վերաքննել այն նամակատունը որ փակուած էր, տնօրէնուհիին դէմ, սեւամորթ կին մը, տեղացիները անարգանքներ ըրած էին։ Պ. Ռուզվէլթ, սակայն, պնդեր է տօքթ. Քրումի անուանման վրայ, նաեւ ծանուցեր է հարաւային ու հիւսիսային Քարոլինաներու եւ հարաւային միւս նահանգներու կուսակալներուն թէ կառավարութիւնը, եթէ հարկ ըլլայ, զէնքի միջոցաւ պիտի պաշտպանէ սեւամորթները։ Եթէ անկարգութիւններ ծագին, նահանգին քաղաքապահները զէնքի տակ պիտի կոչուին եւ ի հարկին Մ. Նահանգաց դաշնակցութեան զինուորներն ալ ոյժ պիտի տան։

—Ուաշինկթընէն ուղղուած հեռագիր մը նայելով, Պ. Պ. Բիէրբոնթ Մորկան եւ Ընկերութիւնը հրաւէր ուղղեր են վճարել շոգենաւային սէնտիքային բաժնեթուղթերուն հարիւրին տասը, որով մինչեւ հիմա հաւաքուած դրամագլուխին գումարը կը հասնի հինգ միլիոն տոլարի։ Սէնտիքան տասներկու ահագին նոր շոգենաւեր շինել կու տայ 10-12,000 թօնօ տարողութեամբ։ Շինութեան ծախքը պիտի ըլլայ 24 միլիոն տոլար։ Շոգենաւերը Սէլթիքի ձեւով պիտի շինուին։ Ատոնց վեցը Անգլիոյ եւ վեցն ալ Մ. Նահանգաց մէջ պիտի շինուին։ Պիտի երթեւեկեն Ատլանտեանի մէջ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անխոնջ ամուսնացող մը.— Ամերիկայի շատակերները.— Սպանիական ակադեմիան.— Օր. Մորկանի ամուսնութիւնը.— Կենդանի մեռեալը:

Ֆրանսայի գիւղացիներէն Հայր Արքուէ, որ 79 տարեկան է, քսանեւվեց անգամ ամուսնացած է եւ այժմ քսանեօթերորդ կինը կ'առնէ որ բաւական քաջասրտութիւն կ'ունենայ իր նախորդներուն մեռնելուն պատճառաւ ետ չընկրկելու։ Իրաւ է որ Օքթաւի Կալլին որ անցեալ շաբթու հայր Արքուէի կինը եղաւ, եօթանասուն տարեկան է. իր հաշւոյն 19 ամուսին թաղած էր։ Ամուսնութեան սեղանին հրաւիրեալները կը զուարճանան գուշակութիւններ ընելով թէ երկուքէն ո՛րը միւսը պիտի թաղէ։ Բայց ո՛չ այրը եւ ո՛չ կինը փափաք ունի մեռնելու։ Հայր Արքուէ պզտիկ ստացուածք մը ունի զոր կը մշակէ. կ'ըսէ թէ չէ կրցած հարստանալ, որովհետեւ իր ըրած բոլոր խնայողութիւնները թաղման եւ հարսնիքի ծախսերուն վատնուեցաւ։ Իր ամէնէն երկար ամուսնութիւնը վեց տարի եւ երկու ամիս տեւած։ Մայր Կալլին իբր օժիտ հետը բերաւ իր հարսանեկան տասնըինը ծաղկեփունջերը՝ զորս երկիւղածութեամբ պահած է։

—Նիւ-Եորքի մէջ վերջերս պիֆթէք ուտողներու մրցում մը տեղի ունեցաւ եւ ի մեծ զարմացում ներկաներուն, Չարլզ Օպրէմ յաղթեց իր Բաթրիք Տիւըր ախոյեանին՝ մէկ քանի վայրկեանի մէջ [illegible] քիլոկրամ բան ուտելով։ Պ. Տիւըր առջի մրցումին առաջին մրցանակը շահած էր. 7 քիլոկրամ կովի միս ուտելով։ Ամերիկայի մէջ շատակերութեան ախոյեանները զանազան դասակարգներու բաժնուած են։ Ոստրէներու մրցման մէջ առաջինը հանդիսացած է Պ. Ֆրէտէրիք Մաժէյ, որ 9 վայրկեանի մէջ հարիւր հատ կերած է։ Խնձորներու՝ Պ. Չարլս Ուէսթիուատ, որ մէկ շաբաթուան մէջ ամբողջ տակառ մը պարունակութիւնը սպառած է։ Ծիրանի Պ. Ֆինէ որ եօթը վայրկեանի մէջ իննսուն հատ կերած է եւ վերջապէս հաւկիթի մրցման մէջ Պ. Ֆրանց

Ֆրէտէրիք մէկ ժամուան մէջ յիսուն հատ կերած է։

—Ծանօթ է թէ սպանիական արքայական Ակադեմիոյ անդամներէն ոմանք հրաժարական տուին բողոքելու համար իրենց ընկերներէն Էմիլիօ Մօրի փաստաբանին ընթացքին դէմ։ Այս փաստաբանին կը վերագրուի Իւմպէրներու մատնութիւնը։ Սպանիական Ակադեմիան առանց ֆրանսականին տիեզերական համբաւը ունենալու, անոր հետ կատարեալ նմանութիւն ունի։ Ֆիլիբ Ե.ի թագաւորութեան ժամանակ հիմնուեցաւ եւ իր Մազարէնը եղաւ Էսքալօնալի դուքը։ Քառասուն անդամ ունի՝ որոնք ֆրանսական ակադեմականներուն նման ընտրութեամբ կ'անուանուին, բայց պէտք է որ կառավարութիւնն ալ ընտրութիւնը վաւերացնէ։ Ունի նաեւ բազմաթիւ օտար թղթակից անդամներ. գրական մրցանակներ կը բաշխէ, հանդիսաւոր նիստեր կը գումարէ եւ բնականաբար բառարան մը կը հրատարակէ։ Այս բառարանին վերջին տպագրութիւնը հինգ տարի առաջ տեղի ունեցաւ. այն ժամանակէն ի վեր սպանիական Ակադեմիան նոր տպագրութեան մը ձեռնարկած է եւ այբբենարանին չորրորդ տառը հասած։

—Ֆրանսական ազնուականութեան ամէնէն լաւ նեցուկները Եանքիներն են։ Ամերիկացի միլիառատէր Պ. Բիրբոնդ Մորկան վերջերս Բարիզ կը գտնուէր բնականաբար գործի համար եւ այս առթիւ քննութիւն կատարելու Օր. Մորկանի ֆրանսական մեծ գերդաստանի մը ժառանգին հետ ամուսնութեան խնդրոյն համար։ Կ'ըսուի թէ հարիւր ութսուն միլիոն պիտի տրուի իբր օժիտ այս երջանիկ մահկանացուին։

—Բարիզի մէջ վերջերս ոստիկան մը ողորմելի երեւոյթով մարդ մը կը տեսնէր, որ մայթին վրայ պառկած էր եւ յանկարծական տկարութենէ մը բռնուած. անցորդները հաւաքուած էին եւ մէկ քանին մեղքնալով սկսած էին իրենց քսակը բանալ։ Ոստիկանը խորհելով որ գուցէ ճարտար կեղծող մըն էր, փութով մօտեցաւ. պառկողը բոլորովին անշարժ կը մնար եւ դէմքը մեռելական սպիտակութիւն եւ խստութիւն մը ունէր։ Հետաքրքիրները ետ քաշուեցան եւ ոստիկանը որ կ'ուզէր հասկնալ թէ իրօք մեռա՞ծ էր, չէր կրնար այս մասին որոշում մը տալ, երբ անցորդներէն մէկը որ [illegible] բժշկական ուսանող մըն էր, մարմնոյն վրայ ծռեցաւ քննելու համար։ Սիրտը քննելէ յետոյ՝ յայտարարեց թէ մեռած է ցուրտին հետեւանք եղած արեան համախռնումէ մը։ Ոստիկանը խնդրեց ուսանողէն որ քիչ մը ատեն մեռեալին քով սպասէ, մինչեւ որ ինքը երթայ պատգարակ մը եւ մարդ բերէ։ Հազիւ թէ կռնակը դարձուցած էր, երբ կարծեցեալ մեռելը մէկ ոստումով ցատկեց եւ փախաւ։ Տեսարանը խիստ զուարճալի եղաւ, վասնզի անցորդներն ալ սկսան ուսանողը սուլել, որ ինքն ալ իր կողմէն սկսած էր փախչիլ։ Պառկող մարդը եւ ուսանողը բռնուեցան եւ ոստիկանատուն տարուեցան։ Քոմիսէրը ուսանողը ազատ արձակեց եւ միւսին ալ ճաշել տուաւ, բան մը որուն շատ պէտք ունէր եւ յետոյ իբր թափառաշրջիկ բանտ ղրկեց։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը, կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Աւստրիոյ դեսպանը, կինը, խորհրդականը, առաջին թարգմանը, պահականաւուն հրամանատարը ու երկու սպաներ, Ֆրանսայի դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարը ու առաջին թարգմանը, Ռումանիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Անատոլըի երկաթուղիներուն տնօրէն Պ. Հիւկնէն եւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած վեց հիւրեր։ Հիւրանոցին առջեւի բարձրաւանդակին վրայ կեցած էին Ռուսիոյ դեսպանատան պահականաւէն քսան նաւազներ։ Ներկաներէն ոմանք սննկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Աւստրիոյ դեսպան Պ. ֆոն Քալիչէ, Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան, Ռումանիոյ դեսպան Պ. Լահովարի եւ Անգլիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Ուայթհէթ պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս եւ զատ զատ ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան»։

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ.— Վիէննայէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Նոյէ Ֆրայէ Փրէսսէ, Բարձր. Ֆերիտ փաշայի Մեծ-Եպարքոս անուանուելուն վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Վիէննայի դիւանագիտական ակումբներուն մէջ այդ անուանումը իբրեւ ապացոյց կը նկատուի այն պարագային թէ Ռումէլիի նահանգաց համար կայս. Իրատէի մը համաձայն տրուած նոր որոշումները փութով պիտի գործադրուին։

—Թանիսրամս ալ կ'ըսէ թէ Բարձր. Ֆերիտ փաշայի Մեծ-Եպարքոս անուանուիլը ո՛չ միայն Վիէննայի, այլ Եւրոպայի միւս մայրաքաղաքներուն մէջ ալ մեծ գոհունակութիւն պատճառած է. Նաեւ թէ Ն. Բարձրութեան, Ռումէլիի նահանգաց քննիչ յանձնաժողովին նախագահ եղած ատեն, տրուած որոշմանց գործադրութեանը մասին ձեռք առած միջոցները ամբողջ Եւրոպայի գնահատմանը ու գովեստին արժանացած են։

—Բարձր. Ֆերիտ փաշայի անուանումը Բարիզի ու Ղալաթիոյ սակարաններուն մէջ մեծ ազդեցութիւն ընելով օսմ. արժէթուղթերուն գիները բարձրացած են։

—Կուսակալները եւ գաւառական ուրիշ պաշտօնատարներ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են Բարձր. Ֆերիտ փաշայի։

—Երէկ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ Մեծ-Եպարքոս Ֆերիտ փաշայի ապարանքը գացին՝ Նշան Թաշ՝ եւ շնորհաւորական այցելութիւն տուին Ն. Բարձրութեան։

—Մեծ-Եպարքոս Ֆերիտ փաշա երէկ, Սէլամլըքէն ետքը, կայս. պալատ գնաց եւ արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

—Ռումանիոյ դեսպանը, Գերմանիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Նիս ու խորհրդական Բանճիրի պէյ, Քրէտի Լիոնէի տնօրէն Պ. Պլանշընէ եւ Ռէժիի տնօրէն Պ. Ռամպէր, երէկ, Ն. Բարձրութեան ապարանքը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐԵՐ.— Պետական Խորհուրդը որոշեց որ վերաքննիչ ու վճռաբեկ ատեաններու դիմելու եւ գրաւի (հաճզ) տակ առնելու առթիւ դատարաններուն ներկայացուելիք երաշխաւորութեան գիրերուն մէջ սահման մը որոշուի իբրեւ առաւելագոյն չափ։

ԱՖԻՈՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ Իտարէի ժողովը դատեց տեղւոյն Թղթատարական տնօրէն Ասըմ էֆ.ն ու քարտուղար Շէվքէթ էֆ.ն որոնք նոյն նամակատունը ժամանած աւանդներէն 1800 ոսկիի գումար մը իւրացուցած ըլլալնուն համար ամբաստանուած էին։ Իտարէի ժողովը, դատավարութիւն կատարելէ ետքը, զանոնք դատապարտեց հինգական տարուան բերդարգելութեան, աստիճանէ ու պաշտօնէ զրկուելու եւ նոյն դրամին հատուցման։ Եթէ ատոնց ինչքը բաւական չըլլայ, այդ գումարը պիտի գանձուի երաշխաւորներէն։

ՖՈՆ ՊԻՒԼՈՎ ԿՈՄՍԸ.— Իմթիազի ականակուռ պատուանշան տրուեցաւ Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսին։

ՄԱՒԶԸՐԵԱՆ ՀՐԱՑԱՆ.—Սէրվէթ կ'իմանայ թէ կայս. կառավարութիւնը պայմանադրութիւն մը կնքած է 200,000 մաւզերեան հրացաններու համար՝ 600,000 օսմ. ոսկիի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ.— Ցորենի հրապարակը լաւ է։ Երէկ Անատոլըէն 2000 քիլէ ցորեն բերուեցան։ Լիվըրբուլի մէջ հրապարակը անփոփոխ է եւ Բէլճիքայի մէջ՝ հաստատուն. ապրիլին յանձնուելիքը կ'արժէ 7. 73 քուրոն։

—Սուսամի հրապարակը հաստատուն է։ Հոս կ'արժէ 103–104 եւ Ուզուն-Քէօբրիի ու Ռոտոսթոյի մէջ՝ 82–93։ Իզմիրի մէջ հրապարակը հանդարտ է։ 1500 պարկ ծախուեր են արտածման համար 117–120 փարա։

—Աֆիոնի գիները անփոփոխ են։ Իզմիրի մէջ սովորական տեսակէ 17 սնտուկ ծախուեցան 61 փարայի եւ Գարահիսարի տեսակ՝ 64։ Պատրաստ կայ 4,700 սնտուկ։

—Առջի օրը Մանչէսթըրէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ անցեալ շաբթու մեծ գործեր եղած են դերձաններուն համար 30. 2 եւ 40. 2 թիւերուն վրայ։ Ասիական հրապարակին համար խնդրանքները չափաւոր են, բայց գիները միշտ հաստատուն կը մնան։ Եգիպտական բամպակի դերձանները ամէն օր աւելի շատ կը փնտռուին, որով զգալի բարձրացում մը կրած են գիները։

—Պնկազիի տեսակ 60 հակ բուրդ ծախուեցան 100 քիլոն 60 ֆր.ի. Նաեւ 40 հակ Պաղտատ՝ 100 քիլոն 120 ֆր.ի՝ Մարսիլիոյ մէջ յանձնելի։

—Հալէպէն կը գրեն թէ այս տարուան կանոնաւոր ձմեռին հետեւանքով արօտավայրերը շատ օգտակար պիտի ըլլան ոչխարներուն համար, որով անցեալ տարուան կորուստին տեղը պիտի լեցուի։

ԻԶՄԻՐԻ երկրորդ քորտոնին վրայ, Սբորթինկ-Քլիւպի թատրոնին ետին գտնուած մթերանոց մը՝ որ Պ. Բաթէյրսընի սեփականութիւնն է, գնուած է եւ անոր տեղ իտալական արհեստագիտական վարժարան մը պիտի կառուցուի։ Վարժարանին ետին ալ շէնք մը պիտի շինուի իբրեւ իտալական հիւպատոսարան։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարար Հասան փաշա հիւանդացած ըլլալով, կայս. պալատան երկրորդ քարտուղար Իզզէթ փաշա, կայս. Իրատէի մը համաձայն, առջի օրը Ն. Վսեմութեան ապարանքը երթալով ողջութիւնը հարցուց։

ԳՈՆԵԱՅԻ նորընտիր կուսակալ Թէվֆիգ պէյի պաշտօնը վաւերացնող կայս. Ֆէրմանը անցեալ շաբաթ օրը կարդացուեր է մեծ հանդէսով։

ՑԻԿԻՆ ՏԸՎԼՕ, Բերայի աղջկանց ֆրանսական վարժարանին տնօրէնուհին, որ երկար տարիներէ ի վեր աղջկանց կրթութեան մեծապէս սատարած է, ֆրանսական կառավարութեան կողմէ Օֆիսէ տ'Աքատէմի անուանուեցաւ։

«ՄԻՍՈՒՐԻ» զրահաւորը քանի մը օրէն Ճէնովայէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Կ. Պոլիս։

ՆՈՐ ՋՈՒՐ ՄԸ.— Պէյքոզի շրջակայ Տէրէսէյքի գիւղին մէջ, Սըրմաքէշ ու Գարագուլաք ջուրերու աղբիւրներուն մէջտեղը Կէօք Փնար անուն անոյշ նոր ջուր մը գտնուեր է։ Բժշկական վարժարանին կողմէ քննուելով հաստատուեր է որ այդ ջուրը ամէն կերպով յարմար է խմելու։

ԹԻՐԻՆԿ վաճառատան կողմէ ժողովրդեան ցրուած ծանուցումներ, դրոշմաթուղթ չունենալով, անոնցմէ 593 հատ հաւաքուեր են ոստիկանութեան կողմէ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Անցեալ շաբթու ուրբաթ գիշեր ժամ 7ին մօտ Պալըքէսէրի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին 70 իսլամ գաղթականներ Վառնայէն եւ 250 Խրիմցի գաղթականներ ալ Օտեսայէն։

ԷՄԱՆԷԹՃԻՆԵՐՈՒՆ ասկէ վերջը էսնաֆ թէզքէրէսի պիտի տրուի։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքական Փոխանորդը երէկ, Տ. Եոաքիմ Գ.ի անունով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ռումանիոյ դեսպանին եւ Ֆրանսայի ու Սերպիոյ դեսպանատանց գործակատարներուն։

—Անգլիոյ դեսպանատան երէցը, Տարեգլուխի առթիւ, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ՄԵՐՍԻՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ.— Ատանայէն կը գրեն Սապահի թէ Մէրսինի կառավարիչը, եղած բողոքներուն վրայ, առժամապէս պաշտօնէ դադրեցուցուեր է։ Գաւառին թղթակցութեանց տեսուչը փոխանորդ կարգուեր է։

ՁՄԵՌԸ.—Այս առտու նորէն ամբողջ Կ. Պոլիս ձիւնի թանձր խաւի մը տակ ծածկուած է։ Ձիւնը երեկուընէ սկսած էր, բայց գիշերը աւելի սաստկացաւ։ Ժամ 5էն յետոյ հիւսիսային սաստիկ հով մը դադրեցուց ձիւնը. հակառակ պարագային մինչեւ կանգուն մը բարձրութեան հասած պիտի ըլլար։ Այս առտու Թրամուէի երթեւեկութիւնները դադրած էին։

—Կէյվէի ու Պիլէճիկի մէջ այնքան շատ ձիւն տեղացած է որ ոչ ոք կրնայ դուրս ելլել։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 7ին Թոփխանէ, Եէնի Չարշը Ճատտէսի, ծխավաճառ Պարսիկ Պէլալի խանութէն հրդեհ ծագելով թէ՛ այդ խանութը եւ թէ կից գտնուած սրճարան մը այրեցաւ վրայի սենեակներով։ Ծխավաճառի խանութին մէջ մարդ չկար հրդեհը սկսած ատեն. այդ պատճառաւ ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց։

ՏՈՒԼՄԱՊԱՂՉԷԻ կողմը նպարավաճառ Աբոսիթօ դաշոյնը պորտը մխելով, անձնասպանութիւն փորձեց։ Կեանքը վտանգի մէջ է։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՆԱՒԱԿ ՄԸ.— Սպարապետ Դրան պաշտօնեաներէն դէր-հազարապետ Պէհճէթ պէյ եւ մաքսային վերատեսչութեան քարտուղարներէն Իպրահիմ պէյ, իրենց երկու ընկերներուն Իպրահիմ ու Արիֆ էֆ.ներուն հետ, երէկ Քիւչիւք Չէքմէճէի ծովածոցին մէջ որսորդութիւն կ'ընէին մակոյկով։ Պահ մը ատենցմէ Պէհճէթ պէյ ցամաք ելլելով սկսաւ մակոյկը չուանով քաշել՝ ծովածոցէն դուրս հանելու համար, բայց չուանը խզուելով, մակոյկը բաց գնաց եւ ալիքները քշեցին տարին զայն։ Մինչեւ երէկ գիշեր լուր չէր առնուած այդ մակոյկին ու մէջը գտնուողներուն վրայ։

ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ պայմանագրութեան թուղթերու տպագրութեան ու վաճառման մենաշնորհը տրուած է Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է նաեւ որ ուրիշներուն թող չտրուի այդ տեսակ թուղթեր տպագրել ու վաճառել. Նաեւ Հիճազի երկաթուղիին մասնաւոր կնիքը չկրող թուղթերը չընդունուին կառավարական պաշտօնատուններուն եւ դատարաններուն մէջ։ Պաշտօնական Ջեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ պայմանագրութեան այդ թուղթերը որոնք «Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիին օգտին յատկացուած է» արձանագրութիւնը կրող դրոշմներ ունին, 1318 հոկտ. 28 թուականէն սկսեալ կը ծախուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական Պանքային կեդրոնական վարչութեան մէջ եւ վարձակալութեան պայմանագրութիւն վաճառող խանութներու մէջ, իւրաքանչիւրը քառասուն փարայի եւ հարիւր հատնոց տրցակներն ալ 93 ղրուշի, մէճիտիէն քսան ղրուշի հաշուով։ Ջեկոյցը կը յարէ թէ վարձակալութեան պայմանագրութիւններու համար միայն այդ թուղթերը պէտք է գործածել եւ վրան գտնուած դրոշմին ուշադրութիւն ընել։

ԲԻԼԶՆԸՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ.— Պ.Պ. Տէմաթրաքոբուլօ եղբարք եւ Ընկ.ը, նօտարական պաշտօնագրի մը համաձայն, որ վաւերացած է աւստրիական հիւպատոսարանին կողմէ, Կ. Պոլսոյ եւ շրջականներուն մէջ միակ գործակալը եղած են «Բիլզնէր Կէնոսէնշաֆթ–Պրաուէրի» համբաւաւոր գործարանին գարեջուրին։ Յայտնի է թէ, Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը, որ այնքան գնահատուած է ըմպելիք ճաշակողներու կողմէ, իր ախորժելի համէն զատ առողջապահական ըմպելի մըն է, ինչպէս յայտարարած են բժշկական հեղինակութիւններ։ Աւելցնենք թէ իր գնին աժանութիւնը դիւրամատչելի կ'ընէ զայն գարեջուրի սիրահարներուն։ Ռէօմիւրի 15 աստիճան ջերմութեան տակ իր յատկութիւններէն եւ ո՛չ մէկը կը կորսնցնէ։ Հանրութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք զգուշանալ Բիլզնէրի ուրիշ կարծեցեալ վաճառողներէ, որոնք օտարոտի են։ Առաջին անգամն է որ Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը կը ներածուի մայրաքաղաքիս մէջ։
26—26

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլիւէնզայի հետեւանքը եղող սաստիկ հազբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԵՓՐՈՒԼԻՍ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Արեւելքի Տպարանը ու Խմբագրատունը այսօրուընէ սկսեալ մինչեւ յառաջիկայ երեքշաբթի կը փոխադրուի Նորատունկեան խանէն՝ իրենց սեփական շէնքի մը մէջ, Ղալաթիա, Քամանտօ փողոց, թիւ 8, Օսմ. Նամակատան ետին։ Հետեւաբար, թերթին հետ որ եւ է գործ ունեցողները կը հրաւիրենք այդ հասցէին դիմել այսուհետեւ։

* * *

Յառաջիկայ երկուշաբթի եւ երեքշաբթի, Արեւելք չպիտի հրատարակուի Ս. Ծննդեան տօնին պատճառաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հանգուցեալ ռուսահայ Աւետիս Ղուկասեանի կտակով Ս. Կաթողիկոսի տրամադրութեան տակ դրուած է 5000 րուպլի։ Կ'ըսուի թէ Ն. Ս. Օծութիւնը որոշած է այդ գումարը յատկացնել Հայ. Եկեղեցիի համար քարոզիչներ պատրաստելու նպատակին։ Գեղեցիկ կտակ մը՝ որուն հետեւողներ անշուշտ կ'ըլլան։ Այդ կարգադրութիւնը գրգիռ մը պիտի ըլլայ հայ եկեղեցականները հոգեւոր բեմբասացութեան պատրաստելու, քանի որ հայ ժողովուրդը կրօնական քարոզի ծարաւ մըն է որ կը զգայ, մանաւանդ տօնական օրերու մէջ։

—Շուշիի Թեմական դպրանոցի տեսուչ Տ. Բենիկ վարդապետ հրաժարական տուած է իր պաշտօնէն, սակայն Ս. Հայրապետը չէ ընդունած անոր հրաժարականը։

—Ամարասի ներկայ վանահայր Տ. Վահան վարդապետ Ս. Հայրապետի հրամանով՝ նշանակուած է Զարեքայ վանքի վանահայր։

—Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Սուրէնեան Թիֆլիս ժամանելէն յետոյ՝ կ'ըսուի թէ մտադիր է Կոնսիստորիայի մէջ փոփոխութիւն մտցնել։

—Ս. Պատրիարք Հայրը, ըստ սովորութեան, Ս. Ծնունդի առթիւ շնորհաւորական այցեքարտեր պատրաստած է «Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ» վերտառութեամբ եւ այսօրուընէ կը ղրկէ եկեղեցական եւ աշխարհական ծանօթ անձնաւորութեանց, որոնք Ս. Ծննդեան Բ. օրը անձամբ կը փութան շնորհաւորել Ս. Ծնունդի տօնը՝ Ն. Սրբազնութեան։ Նմանապէս մայրաքաղաքիս բարեկեցիկ թաղերու քարոզիչներէ ոմանք ալ շնորհաւորական տպեալ նամակներ ղրկել սկսան այս շաբթուս, իբրեւ Ս. Ծնունդի շնորհաւորագիր, կցելով նամակին հետ մէկտեղ նուէրք մըն ալ։

—Ս. Պատրիարքը, կիրակի գիշեր մայր եկեղեցիի արարողութեանց ներկայ գտնուելէ յետոյ, ըստ սովորութեան, Խթումի ընթրիքը պիտի ընէ Երուսաղեմատան մէջ եւ Ծննդեան առաւօտուն պիտի պատարագէ մայր եկեղեցիին մէջ։

—Երուսաղէմի Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը հեռագրով շնորհաւորած է Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ֆերիտ փաշայի նոր պաշտօնը։

—Կէտիկ-Փաշայի Ս. Մեսրոպեան վարժարանի յիսունի չափ կարօտ երկսեռ ուսանողներու զգեստներ շինուած է թաղեցիներու հանգանակութեամբ։ Կաղանդին առաւօտուն եկեղեցիին խորհրդարանին մէջ այս առթիւ գեղեցիկ հանդէս մը տեղի ունեցաւ, նախագահութեամբ քարոզիչ Տ. Կարապետ վարդապետ Տ. Կարապետեանի, որ քաջալերական խօսքերով մխիթարեց նոյն կարօտ ուսանողները։

—Տնտեսական Խորհուրդը 1902ի տարեշրջանի լրման առթիւ, Պատրիարքարանի մէջ քններ է թէ՛ կնդր. եւ թէ Աւանդից Սնտուկներուն վիճակը եւ համաձայն գտեր է կնդր. հաշուետոմարներուն։

—Գարակէօմրիւքի եկեղեցիին վերաշինութեան պիտի ձեռնարկուի յառաջիկայ փետրուար ամսուան մէջ, Աղն. Աբիկ էֆ. Ունճեանի նախաձեռնութեամբ։

—Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս, Տ. Բարթուղիմէոս Չամչեան, Տ. Հմայեակ Դիմաքսեան եւ Մեսրոպ Սուքիասեան Սրբազանները, երէկ, նորընտիր Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը երթալով շնորհաւորեցին Նորին Բարձրութիւնը։

—Բինկեանցի Կարապետ էֆ. Տ. Յակոբեան 250 ղրուշ նուիրած է Յիսուս Մանուկի նուէրին համար։

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի վաղուան թիւին բովանդակութիւնն է.

Նոր շրջան. Տ. Ս.—Ծնունդի առթիւ. ԵՂԻՇԷ ԵՊԻՍԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ. — «Մանուկ Յիսուս»ի Նուէրը (Պատրիարքական կոնդակ)։—Ոսկանիկ Տէր-Մարգարեանց (Երրորդ յօդուած) ՄԻՐՍԷՅԻՍ. — Աստուած տուաւ... (Ոտանաւոր) ԲՐԻԶԱՆԹԻՄ։— Երջանկութիւնը (Նորավէպ) ՄԱՌԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ։—Կիլիկեան Յուշեր. Մանկութեանս կախարդը. ՍՍԱԿԱՆ ՎԱՐԴ։—Օտար էջեր. Այծտերեւի փեղիկը. ԱՆՏՐԷ ԹԻՕՐԻԷ։—Ցուցատետր։

Ս. ՓՐԿԻՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ միմեանց այցելելու պարտականութենէ զերծ մնալու համար ի նպաստ Հիւանդանոցիս հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են։ Գումար նախորդ ցուցակի 2462։

Տեարք, Մ. եւ Կ. Բամպուքճեան 108, Մարտիկ Գրիգորեան 54, Ղազարոս Ճենազեան 54, Կարապետ Թահճիպաղուեան 40, Եղիա Շահպազեան 40, Բարսեղ Հալաճեան 40, Մկրտիչ Ասասեան 40, Նասէպ Խ. Ճէզվէճեան 40, Գասպար Ասլանեան 40, Բարսեղ Կ. Զալլաղեան 40, Եղբարք Նշասաւճեան 40, Նազարէթ Գասպարեան 40, Տիգրան Թոգաթեան 40, Յովհաննէս Փարթիկեօզեան 40, Տիգրան Ծիլաճեան 40, Ոմն 40, Թովմաս Կեսարեան 27, Բենիամին Շէքերճեան 27, Նշան Տէրվիշեան 27, Աբրահամ Շատեան 23¾, Տօքթ. Խաչիկ Պօղոսեան 20, Տօքթ. Մօնճէրի 20, Տօքթ. Գաբրիէլ էֆ. Նահապետեան 20, Յովհաննէս Ջիրաք Թոբասեան 20, Սահակ Բարսեղեան 20, Տիգրան Ումեռեան 20, Արտաշէս Մկրեան 20, Թադէոս Մոլատվար 20, Ոմն 20, Յակոբ Պօյնակեան 20, Արամ Յ. Ֆնտըլեան 20, Ոմն 20, Սմբատ Բեամիլեան 20, Հայկազն Կ. Կիւլէմկեան 20, Լեւոն Սաաթճեան 20, Յարութիւն Շէքերճեան 20, Աստուածատուր Յ. Մերձիմէկեան 20, Գրիգոր Զաքարեան 20, Յովսէփ Խաչատուրեան եւ որդիք 20, Ռուբէն Չրաճեան 20, Խաչիկ Ալլահվերտեան 20, Մինրան Կէվրէկեան 20, Արամ Թիրեաքեան 20, Փիլիպպոս Շամլեան 20, Մ. Պեզազեան 20, Մագսուտ Նարլեան 20, Արշակ Լութֆեան 20, Յովսէփ Թոգաթեան 20, Աւետիս Բրկեան 20, Միսաք Աղնաւորեան 20, Մագսուտ Հարէնց 27, Երուանդ Գարաեան, 20, Պօղոս Պըլըճեան 20, Տիգրան Մանուէլեան 20, Ճիվան Թէքէեան 20, Միքայէլ Մամիկոնեան 40, Նշան Գօրանեան 20, Փ. եւ Յ. Գասապեան եղբարք 20, Մեսիա Իսպիրեան 20։ Գումար ձ109¾

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՕՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 16 յունր.— Երեսփ. ժողովը, ստիպողական վեց բանաձեւներու յղումը կատարելէ ետքը, առտուան ժամ 6½ին նիստը դադրեցուց, ժամ 10ին նորէն սկսելու համար։ Միջադէպ չպատահեցաւ։

—Երեսփ. ժողովին նիստը վերսկսաւ ժամ 10ին։ Ներկայ երեսփոխանները բազմաթիւ էին։ Նախարարապետ Պ. ֆոն Քէօրպէր, ընդհանուր ուշադրութեան մէջ, խօսք առնելով բացատրեց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան, մաքսային սակացոյցին եւ միւս տրամադրութեանց մանրամասնութիւնները։

—Երեսփ. ժողովին մէջ Նախարարապետը հաղորդեց Հունգարիոյ հետ կնքուած պետական պայմանագրութեան արդիւնքը՝ փոխադարձ փոխարինութիւններու հիման վրայ։ Յայտարարեց թէ մաքսային սակացոյցին վերաբերեալ օրինագիծերը քանի մը օրէն Խորհրդարանին պիտի ներկայացուին։ Յետոյ ծանոյց դրամական բարենորոգման որոշումը, բուռն ծափահարութիւններու մէջտեղը։ Հրաւէր կարդաց երեսփոխաններուն իրենց պարտականութեանց գիտակցութիւնը ունենալ այս խիստ կարեւոր վայրկեանին մէջ։ Երեսփ. ժողովը յետոյ վիճաբանեցաւ արմատական-Չեխերու ստիպողական բանաձեւներուն վրայ. առանց առջի օրուան պէս, չեխերէն երկար ճառեր արտասանելու, վիճաբանութիւնները խափանելու համար։ Արմատական Չեխերու եւ արմատական-Գերմաններու միջեւ փոխանակուած քանի մը կծու խօսքերէ զատ, ուրիշ կարեւոր միջադէպ մը չպատահեցաւ վիճաբանութեանց միջոցին։ Կէս գիշերէն մէկուկէս ժամ ետքը նիստը կը շարունակուէր։

—Ելիզապէթ Ամալի արքայադստերին ամուսնութիւնը, Լիխթէնշթայնի Ալոյզ իշխանին հետ, փետր. 22ին պիտի կատարուի։

ԲԵՇԹԱ.— Հունգարիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ նախարարապետ Պ. Ֆոն Զէլ Աւստրիոյ հետ կնքուած պետական պայմանագրութեան մասին բացատրութիւններ տուաւ, ինչպէս եղած էր Վիէննայի Խորհրդարանին մէջ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Գերմանիոյ գահաժառանգը առտուն Զարսքոյէ-Սէլօ ժամանեց։ Կայարանին մէջ Նիքոլա կայսեր անունով ընդունուեցաւ Զարեւիչին, մեծ դուքսերուն, նախարարներուն եւ զօրավարներուն կողմէ։ Ճամբուն երկու կողմը կեցած ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ։ Ամէն կողմ չքնաղապէս զարդարուած է։ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ գահաժառանգները միասին գացին ձմեռնային պալատը, ուր հիւրը ողջունուեցաւ կայսեր ու կայսրուհիին կողմէ։ Զարը տրակոններու 40րդ զօրագունդին պետ կարգեց Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը։

ԲԱՐԻԶ.—Պատերազմական Նախարարը օրինագիծ մը ներկայացուց Խորհրդարանին, առաջարկելով որ պաշտօնէ դադրեցուցուած սպաները վերստին ընդունուին բանակին մէջ։

ԲԱՐԻԶ.—Ելմտական Նախարար Պ. Ռուվիէ կը յայտարարէ թէ նախարարաց խորհուրդին ծրագիր մը պիտի ներկայացնէ, առաջարկելով տուրք մը հաստատել եկամուտի վրայ։

—Տքթ. Շարքոյի զաւակը բեւեռային նոր արշաւախումբ մը կը պատրաստէ։

ՇԱՆԿԱՅ.—Նան-Բինկի մօտ պատահած երկրաշարժէ մը մեծ շէնք մը փլաւ ու մէջը բնակողները գետը թափելով, հարիւրէ աւելի մարդեր խեղդուեցան։

Krondorf
Eau minérale naturelle
la meilleure boisson de table et rafraîchissante.

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 3 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	32	27
Ամէնէն բարձր գին	»	32	32
Ամէնէն վար գին	»	31	14
Ռումէլիի երկաթուղի գօգ.	Ֆր.	123	
Ամէնէն բարձր գին	»	123	37
Ամէնէն վար գին	»	120	37

ԲԱՑՈՒՄ 4 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	31	28
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	123	12
Շիրքէթի Խայրիէ		19	20
Օսմանիէ		—	—
Թէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Յօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Դամ. Ալլահ. Ընկ.		4	27
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	50
» ժուիսանս		1	90
» պարտաթուղթ		493	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		493	—
Թրանսվալ		150	—
Քրէտ Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		265	25
Լավրիոմ		78	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	67
« պարտաթուղթ «		522	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 ¾
Պէրլին անտօկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	16

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	27
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Բօլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմիգ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէթալիք	»	102	50
Ռուսլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	—
Օսմանեան Թանզ սէրի Բ.	59	—
» » » Գ. բաց.	29	37
» » » Դ. գոց.	29	75
Օսմանեան Պանքա	14	—
Ռուսական 1890	—	—
Հէլլենական 5 %	42	50
» Մօնօբօլ	44	50
Պուլկարական 1888	96	25
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	108	12
Տօմինիալ	103	—
Թրանսվալ	5	93
Այտին երկաթուղի	18	63
Փոխանակագիր	25	350

ԲԱՐԻԶ, 16 Յունուար

Ֆրանս. Թանթ 3 %			99	82
Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.	բաց.	Ղրշ.	30	—
	գոց.	»	30	21
» » » Բ.		»	60	10
» » » Դ.		»	28	—
Օսմ. Կայս. Պանքա		Ֆր.	502	—
Օսմանիէ		»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի		»	127	50
Օսմ. մաքսատուն		»	486	—
Օսմ. Թէժի		»	364	—
Բրիօրիթէ Թիւթթ 4 %		»	510	—
Քրէտի Լիոնէ		»	1093	—
Իտալական Թանթ		»	102	10
Սպանիական արտաքին		»	87	65
Թրանսվալ		»	147	50
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	135
Դրամի գին		»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 16 Յունուար

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	128	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	285

ՎԻԷՆՆԱ, 16 Յունուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	80
Ռումէլի երկաթուղի	»	117	—
Օսմ. Թէժի	»	338	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 16 Յունուար

Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.	29	40
Ռումէլի երկաթուղի	121	10

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ճիշդ Չաղուքճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեմ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ժամադրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԱՐՇԱԼՈՅՍ
ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ
ԲՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷԻ ԿԻՑ
ՅՈՎՍԷՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ինչպէս ամէն տարի, նաեւ այս տարի Ծննդեան առթիւ ամէն տեսակ նորաձեւ եւ ընտիր կօշիկներ խնամով պատրաստած եմ, զուտ ֆրանսական եւ ամերիկեան նիւթերով։

Կը վստահեցնեմ յարգոյ յաճախորդներս թէ ամէնէն նրբաճաշակներն իսկ գոհունակութեամբ պիտի մեկնին վաճառատունէս, թէ՛ իրենց գնած կօշիկին եւ թէ՛ ձեւին ու անմրցելի աժանութեան համար։ Չափու վրայ խնամով կօշիկ կը պատրաստուի։

ԵԿԷՔ ԵՒ ՓՈՐՁԵՑԷՔ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցման եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՌ ԻՕՏԷ

ԼՈՒՄԻԾ ԵՒ ԸՆԿ.

SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօաիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մարմնի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանոց մէջ A.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ *Ղալաթիա*
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ *Պոլիս, Եէնի ճամի*
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ *Բերա, Շիտակ ճամբան Թ.* 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմօնի, Դամասկոս, Գոնիա, Լաոնիգա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինոներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կուբոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^{1}/_{2}$ *առ հարիւր։*

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինիասիոնով եւ ազատ տեպոզիթոյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրօմեսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% ֆրանսական եւ % գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ԹԻ ԿՐԻՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններէ և այլն՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք, կենսաթոշակ, եւլն.

362, 858,507 ֆրանք

1898 տարւոյն մէջ ընկերութիւնը 6619 պոլիսաներ տուած է որոնք 58,680,000 գումարի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ՖՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան։

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը ջնջէ տօթահեղձ, ժեռակտր, Ներարկումները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յայժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջազգու պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։

Ամեն քապսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամեն դեղարաններ A.

NEVRALGIES

Անգար, Սառնութի կնկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIER*ի* ՀԱՆՍԶԴԱՑՈՒԱՑԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, համբու ծախք չառնուիր Paris, *դեղարան* Robriquet, Monnaie *փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաեւ բոլոր դեղարաններու մէջ։*

Ոսկի շքադրամ 1900ի Բարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին, Մթերանոց Մէգէյի և Ընկ.։

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Քր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Քր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Քր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Դրասենեակները, Կ. Պոլիս. Հաճօփուլօ խան, 52—56.

Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

745

Ծանօթ.—*Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։*

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական ապանով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբա

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է ճեռնեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղարաններու քով 387

ԼԻՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ըսկ

76 *միլիոն ֆրանք*

Կեդրոնական վարչութիւն Բերա, Բէյթիյէ փողոց Թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան. Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քրէտի Լիօնէ։

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Ներքնասարդական գեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որ գեծնութենէ կը զրկեն զմարդ. Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս առժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ *անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։*

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ *բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն. հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարտք տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։*

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին *կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները. Զգուշացէք անուններու նմանութենէն.* ԷՄՄՐԻ *անունը փնտռեցէք։*

Կը ծախուի նէնէ ճամիի բաւը Բ. ազիմ պէյի Սուլթան Համամ Մէզիթի, Լի օս, Պօն-Էյլինօ դեղի մթերան գ' երն ու Պաշ-ճէ Գարոս Քիւչիւքեան դեղարանը։

897 8—30

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԱԿԱ

Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՕԳՈՍՏՈՍԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունվ 19ն Պիրիէի *Անտալ եպերքէն*
» 20ն Սիռֆասի, *Մարսիլիայէն,*

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունվ. 20ն Պիրիէի. *ուղ. Մարսիլիա.*
» 21ն Սիռֆասի, *Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօռօսիսք,*

Տ մեկնումը ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ խան 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որէ ամիսը երկու անգամ կը չքանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Գամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անուպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյաբը	3000	Օսայրիս	2250
Քէանըբուս	3000	Բէքա	2250
Փարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըն	1500
Մարիօթիս	2500	Կիլյէօ	1500

Դիմել առ Ժ Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, *Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ։*

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղի ու շոգենաւի մէջ ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆ.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 *տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս*	54,000,000 »

Ընդհանուր Քննիչ
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՈՐ ՐԷՊՊԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել, Ղալաթիա, քարափին վրայ, հին մաքսատան տեղը գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաբֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիլօ	775	Մարզէլլօ	3709	Ծիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Գօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրաւօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիտանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քօնկօ շոգենաւը, Նաւապետ Սմիթ. ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է. Լօրէնցօ շոգենաւը, Նաւապետ Ռ.Ինկ. ընդհանուր վաճառքով Օտեսայէն հոս կը սպասուի յունուար 15ին։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՉ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թ. 23—24 Քիւրէք Մէյէթ խան Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵ ՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դշ. 31/13 *Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։*
Դշ. 1/14 *Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ։*
Եշ. 2/15 *Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։*
Ուր. 3/16 *Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։*
Շբ. 4/17 *Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։*

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արբօրըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գասդօնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆալյիան	3500		

Ապրանք տեղերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այնուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրամանագիրը ղրկել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մաքսատան հին տեղը
600

[illegible] ՋՈՐՃ ԽՈՒՍՈՒՓԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 224 խառն Առտու			ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 223 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.				Ժ.	Վ.
12	—	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմ.	3	—
12	42	»	Կէօրճէ Բըլըք	»	2	20
1	39	»	Սարըճէնը Բունար	»	1	38
2	33	»	Ալայունթ	»	12	42
3	15	»	Չէքիւրլէր	»	11	53
4	10	»	Տէօյէր	»	11	5
4	39	»	Ինսանիյէ	»	10	20
5	3	»	Համամ	»	9	53
5	14	»	Կազլիկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	»	Աֆիօն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	8	20
7	36	»	Չայ	»	7	33
8	21	»	Իսհագլու	»	6	40
8	45	»	Եասսըան	»	6	15
9	16	»	Աք Շէհիր	»	5	53
9	48	»	Ազզըլի քէօյ	»	5	13
10	30	»	Զավուշճը քէօյ	»	4	35
11	8	»	Իլկին	»	4	3
11	55	»	Գատըն-Խանը	»	3	9
12	50	»	Սէրայ-Էօնի	»	2	27
1	22	»	Մէյտան	»	1	47
2	22	»	Բունար-Պաշը	»	12	42
3	—	ժմ.	Գօնեա	մկն.	12	—
իրկն.					առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առտու			ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.				Ժ.	Վ.
1	—	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմ.	11	—
1	44	»	Աք Պունար	»	10	18
2	24	»	Ալըքը Քէօյ	»	9	46
3	4	»	Պէյլիք Ախըր	»	8	58
4	9	»	Սարըքէօյ	»	8	1
4	58	»	Պիշէր	»	7	4
5	35	»	Սաալըլէր	»	6	27
6	9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	»	Պօլաթլը	»	5	16
8	21	»	Մալը Քէօյ	»	3	49
9	15	»	Սէնճան Քէօյ	»	2	47
10	—	ժմ.	Էնկիւրիւ	մկն.	2	—
իրկն.					առտ.	

ԱԼԱԵՕՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու		ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
2	35	12	45	մկն. Ալայունթ ժմ.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմ. Քէօթահիա մկն.	1	40	11	45

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 Խառն Առտու		ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 424 Խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 423 Խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
6	30	8	—	մկն. Համիտիէ ժմ.	6	—	7	30
6.	48	8	18	ժմ. Ատա-Բազար մկն.	5	42	7	12